

Verksamhetsberättelse 2024

Socialförvaltningen

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2025-02-06
Gäller 2024
Ärendenr SON 2024/5
Version [1.0]

Invigning av den nya gruppboenden på Terra Nova i Visby

Verksamhetsberättelse 2024

Innehåll

1 Sammanfattning	2
2 Händelser av väsentlig betydelse	3
3 Förväntad utveckling	5
4 Regionfullmäktiges prioriteringar	6
4.1 Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning	6
4.2 Region Gotland ska prioritera ett hållbart växande Gotland.....	7
4.3 Gotland ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser.....	8
4.4 Region Gotland ska prioritera god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap.....	8
4.5 Region Gotland ska prioritera samverkan och planering av beredskapsarbetet	9
5 Måluppfyllelse	10
6 Kvalitetsuppföljning	15
6.1 Inkomna synpunkter.....	19
6.2 Systematiskt kvalitetsarbete och Patientsäkerhet	21
6.3 Kvalitetsresultat.....	22
6.4 Jämställdhetsintegrering	27
7 Väsentliga personalförhållanden.....	28
7.1 Antal årsarbetare.....	31
7.2 Faktisk arbetad tid.....	32
7.3 Personalkostnader	33
7.4 Sjukfrånvaro	34
8 Ekonomisk uppföljning	35
8.1 Budget 2024	35
8.2 Helårsresultat.....	36
8.3 Nettokostnadsutveckling	38
8.4 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.....	44
8.5 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.....	53
8.6 Investeringar	55

1 Sammanfattning

Kvalitet

Att skapa värde för brukarna är kärnan i socialförvaltningens uppdrag. Utmaningar finns då inte alla upplever att de får den hjälp de behöver, ej heller ett bra bemötande. Det är viktigt att poängtera att socialförvaltningen överlag har en god kvalitet i verksamheterna.

Verksamheterna har goda resultat och ligger generellt i linje med riket eller bättre. En större andel av de inkomna synpunkterna är beröm till verksamheterna. Förvaltningen rör sig framåt och bidrar till regionens förflyttning utifrån från både de politiska prioriteringarna och målen. En viktig händelse är att förvaltningen under året påbörjat arbetet inför en ny socialtjänstlag. En lag som syftar till att skapa en hållbar socialtjänst för alla som är i behov av socialtjänstens insatser. Socialförvaltningen går på den vägen och under året har förvaltningen bland annat startat sociala insatsgruppen för att motverka att barn och ungdomar hamnar i kriminalitet. Förvaltningen erbjuder nu också förenklad ansökan till personer över 75 år, vilket gör det enklare att få serviceinsatser inom äldreomsorgen.

Medarbetare

Sysselsättningsgraderna fortsätter stiga, overtiden och mertiden minskar och sjuktalet sjunker jämfört med föregående år. Förvaltningen fortsätter satsa på kompetensutveckling inom flera områden men än så länge kan inte skönjas någon större ökning i andelen utbildade inom äldreomsorgen, trots äldreomsorgslyftet. Årets medarbetarundersökning visar fortsatt goda resultat även om resultatet sjunkit något jämfört med föregående år. Färre medarbetare kan rekommendera sin arbetsplats till någon annan, vilket till viss del kan kopplas till de förändringsarbeten som gjorts kring scheman samt att fler medarbetare än tidigare upplever hot och otillåten påverkan utifrån.

Ekonomi

Socialförvaltningens ekonomi för 2024 är inte i balans och det är ett underskott mot budget på 14 mnkr. Underskottet är dock lägre än senaste prognosen då det varit lägre kostnader än beräknat under hösten. Detta är främst en effekt av fokus på schemaläggning och bemanning, lägre kostnad för köp av verksamhet samt att det tillkommit statsbidrag. Det råder också hög kostnadsmedvetenhet inom socialförvaltningen, med diskussioner om de ekonomiska förutsättningarna på alla nivåer, från medarbetare på APT till socialnämnden.

Det är fortfarande en stor obalans för LSS-verksamheten och där ökar underskottet då flera beslut om insatsen bostad med särskild service har kunnat verkställas. Detta har varit positivt för brukarna men har ökat kostnaderna.

För äldreomsorgen redovisas överskott mot budget. Volymen har ökat något vad gäller hemtjänstinsatser och ökningen förväntas fortsätta under 2025. Volymen inom särskilt boende är oförändrad. Ett boende med 60 platser har gått över från drift i privat regi till egen regi, vilket minskar kostnaderna för köp av verksamhet men ökar personalkostnaderna. För närvarande finns det tomma platser, utspridda på flera särskilda boende i både egen och privat regi. Det innebär stora extra kostnader att då köpa platser från privata utförare, eftersom kostnaderna i egenregin på kort sikt finns kvar.

Individ- och familjeomsorgen har förbättrat sitt resultat och för avdelningen redovisas nu ett litet överskott. Det är också ett litet överskott för hemsjukvården. För övriga utförare i egen regi är det underskott 2024. Åtgärderna för att minska kostnaderna börjar dock ge effekt under senare delen av året, i form av minskade personalkostnader.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Allmänt läge

Socialförvaltningen befinner sig liksom hela Region Gotland i ett fortsatt tufft ekonomiskt läge. Dessutom ligger äldreomsorg och LSS redan lågt i sina kostnader vid en jämförelse med riket. Det är fokus på att arbeta med ekonomin och med att nyttja de resurser förvaltningen har på ett bättre sätt. Under våren diskuterades de ekonomiska förutsättningarna med hjälp av film och powerpointmaterial i alla förvaltningens enheter. Detta för att öka kunskapen och förståelsen om läget.

Socialförvaltningen har fortsatt kompetensbrist inom flera områden. Hemtjänsten, särskilt boende och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har svårt att rekrytera, särskilt på landsbygden. Socionomer är fortsatt en svårrekryterad yrkesgrupp. Men förvaltningen märker också av ett större intresse för våra tjänster, exempelvis vid rekrytering av sjuksköterskor inom hemsjukvården.

De mest väsentliga händelserna

Sociala insatsgrupper, SIG

Individ- och familjeomsorgen började använda sociala insatsgrupper, SIG, som arbetsätt. Tillsammans med skolan och polisen arbetar avdelningen på detta sätt med målgruppen unga med normbrytande och kriminellt beteende.

Nya LSS-boenden

I mars invigdes nya gruppboenden i Visby. Boendet har sex platser. En privat aktör har invigt två nya boenden, ett i Visby och ett i Slite, också med sex platser vardera. Detta innebär att förvaltningen i dagsläget kan erbjuda bostad med särskild service enligt LSS inom lagstadgad tid.

Terra Nova äldreboende

I november tog Region Gotland över driften av Terra Nova särskilda boende. Boendet drevs tidigare av vårdföretaget Attendo. Inom förvaltningen har projektledare tillsammans med de två nya enhetscheferna lagt mycket arbete på övergången för att få den så smidig som möjligt och för att kvaliteten på verksamheten ska förbättras.

Demografiska utmaningar

Demografin fortsätter att utmana och det blir fler äldre i samhället samtidigt som den arbetsföra delen av befolkningen krymper. Detta ger utmaningar när det gäller rekrytering och bemanning. Samtidigt som vi blir fler äldre har ett förändrat beteende gjort att behovet av särskilt boende dämpats något och ännu ökar inte hemtjänsttimmarerna i den utsträckning som varit väntat.

Förbereder inför nya socialtjänstlagen

Under året har många medarbetare varit med i förberedelserna inför den nya socialtjänstlag som väntas träda i kraft 1 juli 2025. Förvaltningen ska successivt ställa om till en mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst.

Övriga händelser

Sommarperioden

Sommaren har rapporterats som lugn och vikariesituationen har i stort varit tillfredsställande. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har det dock

varit svårt att bemanna. Verksamheterna rapporterar om fina insatser från årets semestervikarier.

Insatser i hemtjänsten

Året visar ännu så länge inte på någon större ökning av hemtjänstinsatser i jämförelse med föregående år. Brukarna har dock blivit fler, främst de som har behov av trygghetslarm. Ökningen på ett år uppgår till cirka 100 fler brukare.

Större behov

Region Gotlands hemtjänst märker av ett mer avancerat behov av vård och omsorg när brukare kommer hem från sjukhus. Insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen blir alltmer centralt i arbetet och det krävs oftare dubbelbemanning.

Utskrivningsprocessen

Myndighetsavdelningen har fortsatt arbetet med berörda aktörer för att utveckla utskrivningsprocessen från lasarettet. Under året kommer en kommunikationsplattform att införas som förväntas underlätta det redan pågående arbetet.

IPS

Individ- och familjeomsorgen har, tillsammans med psykiatrin och arbetsliv- och etablering, påbörjat en pilot med individanpassat stöd till arbete, IPS för personer med skadligt bruk och/eller beroende. Syftet är att öka möjligheter till sysselsättning och att närma sig arbetsmarknaden.

Rekrytera familjehem

Under våren och hösten 2024 deltar socialförvaltningen i Socialstyrelsens kampanj ”Min insats”. Kampanjen syftar till att rekrytera nya familjehem.

På Gotland syns kampanjen på digitala skärmar, busskurer, affischer, sociala medier och genom att media uppmärksammat frågan.

Säkerhetsplaneringsteam

Individ- och familjeomsorgen startade den 1 oktober ett säkerhetsplaneringsteam. Teamets uppdrag är att jobba intensivt med barn och unga och deras familjer för att undvika placering.

Äldreomsorgslyftet

En ny grupp undersköterskor var färdigutbildade i våras inom ramen för Äldreomsorgslyftet, som är en statlig satsning för att få fler undersköterskor.

Rehabkörtortet

Rehabkörtortet löper på och arbetsterapeuter och fysioterapeuter fortsatte att utbilda baspersonal på särskilt boende i Visby och mellersta Gotland under hösten.

Hälsosatsning

Under 2023 gjordes en stor hälsosatsning på medarbetare inom äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. En första utvärdering av satsningen presenterades före sommaren. Den visar att andelen som skattar sin hälsa som god eller mycket god ökade bland de som var med i satsningen.

Nyckelpersoner mot våld

Förvaltningens nyckelpersoner mot våld hade en träff under våren. Cirka hundra medarbetare fick lära sig mer om bland annat våld mot äldre och våld mot personer med funktionsnedsättning.

Ny avdelningschef

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har en ny avdelningschef, Katarina Lavergren.

Läkemedelsautomater

Hemsjukvården rapporterar att modellen för läkemedelsautomaterna ses över och det framåt kommer att bli färre automater och mer anpassat efter hemtjänstens insatser.

Beredskap

Förvaltningen har tack vare statsbidrag kunnat anställa en beredskapssamordnare. Samordnaren ska kartlägga behov och utveckla beredskapsplaneringen för att möta framtida utmaningar i händelse av kris.

Bygget i Klintehamn

Bygget av ett nytt särskilt boende i Klintehamn går enligt plan. Boendet beräknas stå klart till årsskiftet 2025/2026 och kommer att ha 60 lägenheter.

Nya lokaler för hemsjukvård och RoB

Hemsjukvården bytte i maj lokaler och 60 av avdelningens medarbetare har nu sin hemvist på Visborg. Rekryterings- och bemanningsenheten, RoB flyttade in i hemsjukvårdens lokaler på Söderväg i Visby.

Ministerbesök

Äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje var på Gotland och träffade bland andra socialnämndens ordförande och socialdirektören för att prata om äldreomsorg i sommarkommuner.

Podd

Hitills under året har förvaltningens poddcast ”I verkligheten” släppt två avsnitt:

- Marina om beroende, självskador och att hitta hem på gruppboende
- Ung möter äldre: Vänskap över generationsgränserna (om Ung omsorg)

I podden berättar personer som är i kontakt med socialtjänsten på olika sätt om sina liv och det stöd de får.

3 Förväntad utveckling

Nya socialtjänstlagen

Lagen kommer att ha stor påverkan på verksamheterna framåt med ett ökat fokus på en förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst.

Individ- och familjeomsorgen

Inom individ- och familjeomsorgens område befaras normbrytande beteende och kriminalitet bland barn och unga fortsätta öka och gå ner i åldrarna.

Med anledning av kö till SIS-ungdomshem har det varit svårigheter att verkställa insats för ungdomar med risk att skada sig själv eller andra. Frågan har lyfts till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, av socialtjänsten på Gotland.

Beslut om förlängning av massflyktsdirektivet innebär att flera individer från Ukraina uppfyller kraven för folkbokföring i Sverige. Detta medför att fler individer har möjlighet att ansöka om försörjningsstöd.

Bristen på bostäder för utsatta grupper behöver fortsatt prioriteras då individer riskerar att bli kvar i socialtjänstens insatser när boendelösningar saknas.

Hemsjukvården

Hemsjukvårdens uppdrag förväntas både öka och bli bredare i och med demografin och nära vård där fler sjuka förväntas få vård i hemmet. Detta kommer leda till ökade kostnader och behov av fler medarbetare.

Hemtjänsten

En allt äldre befolkning borde enligt analyser ge fler brukare och fler brukartimmar, detta märks dock ännu inte i hemtjänsten. Att antalet trygghetslarm ökar är ändå en indikation på att fler brukartimmar kommer i framtiden.

Särskilt boende

Inom särskilt boende märks ett ökat antal äldre och behoven väntas öka. Fler är multisjuka med ett större behov av både sjukvårdsinsatser och omsorg.

Digitalisering kommer fortsatt vara ett viktigt verktyg för att trygga kvaliteten i insatser och för medarbetarnas arbetsmiljö.

Myndighetsavdelningen

Från och med december kommer det vara möjligt för medborgare att göra en förenklad ansökan om hemtjänst, när det gäller serviceinsatser och trygghetslarm. Syftet är att skapa en mer tillgänglig socialtjänst och att tidiga insatser kan fördröja mer omfattande insatser. Det är svårt att sja om hur många ärenden som kan komma in denna väg.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Rekrytering och kompetens är de två största utmaningarna inom avdelningen. Insatserna blir allt mer komplexa och utbildning behövs inom exempelvis psykisk ohälsa, missbruk, utmanande beteende och samsjuklighet.

Allt oftare behöver privata företag inom personlig assistans nyttja det kommunala basansvaret, särskilt för brukare med stort omvårdnadsbehov där det krävs hög kompetens hos medarbetare.

Stora satsningar görs nationellt på äldreomsorgen via statsbidrag vilket inte finns för funktionshinderområdet. Detta ger sämre förutsättningar för kompetensutveckling av medarbetare.

4 Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är politiska prioriteringar under 2024-2027. Prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive prioritering bidrar till målen i den regionala utvecklingsstrategin och de globala hållbarhetsmålen. Prioriteringarna har ett önskat läge. Här redovisas vilka insatser som gjorts samt på vilket sätt de genomförts i arbetet med att nå det önskade läget. I det fall det redan nu går att se effekter redovisas även det.

4.1 Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning

Under 2024 har socialförvaltningen arbetat inom områdena minskad miljöpåverkan genom minskad plastanvändning samt minskade koldioxidutsläpp men även implementerat styrdokumentet ”Den goda måltiden” (hållbara måltider och mat i Region Gotland) som är

ett av de styrdokument som ger stöd och riktning inom området. Även utförare i privat regi har fått ta del av den nya policyn samt givits möjlighet att komma med input på vilka förändringar den nya policyn har medfört i verksamheten.

Åtgärder inom området plastanvändning

Socialförvaltningen har en handlingsplan för miljöarbete som man arbetat utifrån mellan 2022-2024. Fokus i planen är att minska antalet engångsprodukter och plast. Avdelningarna har både inventerat samt tagit bort produkter innehållande fossil plast. Där det har varit möjligt har man även bytt ut engångsprodukter till flergångsprodukter.

Åtgärder inom området koldioxidutsläpp

Sedan tidigare arbetar förvaltningen med att minska bilkörning och optimera resrutter. Där det varit möjligt har vi även kunnat ersätta bilkörning med att cykla. Att genomföra digitala möten istället för att resa har sedan många år varit ett förstahandsval inom förvaltningen.

4.2 Region Gotland ska prioritera ett hållbart växande Gotland

Inom området ett hållbart växande Gotland finns ett antal insatser framtagna för 2025.

Socialförvaltningen bidrar framförallt till den insats som benämns *"Ta fram en markstrategi"*. Detta görs genom det kontinuerliga arbetet med boendeplanering avseende särskilt boende för äldre samt för personer med funktionsnedsättningar. Under 2025 har boendeplanen för särskilt boende för äldre reviderats med tillhörande prognoser som beskriver behovet av platser fram till och med 2033. Arbetet pågår även avseende revidering av plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar vilket kommer att vara klar under kvartal 1 2025. Kontinuerliga uppföljningsmöten genomförs varannan månad.

Tre förstudier har sedan tidigare beställts av Mark- och exploateringsavdelningen rörande socialförvaltningens behov av mark för särskilt boende samt mark för gruppboende. Kontinuerlig rapportering av framdrift och uppföljning av förstudierna har skett i styrgruppsmöten tillsammans med Teknikförvaltningen under året. Arbetet med förstudierna innebär ett proaktivt arbete för att förbereda för framtida behov av byggnationer av boenden.

Under året har 18 nya platser tillkommit inom gruppboende för personer med funktionsnedsättningar. Av dessa avser sex platser egen regi (Visby) och 12 platser privat regi (Visby och Slite).

Ett arbete pågår inom förvaltningen rörande förturer till bostad. Dels ser man på hur processen ser ut idag men det har även genomförts omvärldsbevakning hur andra kommuner hanterar förturer. Därefter har ett arbete skett för att förenkla både ansöknings- och beslutsprocessen.

Ett arbete pågår även kring behov av lägenheter inom Individ- och familjeomsorgen samt hur behovsprognoser kan tas fram för att möta behovet över tid.

Resultat av genomförda insatser

- **Utvecklat samarbete med Mark och exploateringsavdelningen**
Genom arbetet med gemensamma förstudier och förbättrade processer har samarbetet utvecklats och arbetet är mer proaktivt för att planera för mark kopplade till framtida behov av boenden.

- **Uppfyllt behov av gruppboheter inom LSS**
Att 18 nya platser inom gruppbohet LSS har tillkommit under året betyder att det inte längre finns någon kö till gruppboheter.
- **Förturer till bohet:** Förenkling av ansöknings- och beslutsprocessen.

4.3 Gotland ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser

Prioriteringen ligger nära förvaltningens grunduppdrag och mycket av förvaltningens utvecklingsarbete sker i linje med prioriteringen.

Hälsa genom hela livet

Det fortsatta arbetet med *Hälsa genom hela livet* sker nu i samverkansstrukturen. Hälsa genom hela livet är ett paraply för utvecklingen till nära och mer hälsofrämjande vård. Aktiviteterna är med och driver vår region i mer hälsofrämjande och förebyggande riktning. Socialförvaltningen är en aktiv part i samverkan och samarbeten för att få en bättre och mer sammanhållen vård.

Projekt med Vuxenskolan

Statsbidrag har möjliggjort ett samarbete med studieförbundet för att identifiera och minska ensamhet hos personer utan insatser från socialtjänst. Projektet har riktats in på personer över 80 år och det har genomförts över 50 individuella samtal. Samtalen har haft som mål att ge kännedom om vilka möjligheter som finns i den enskildes närhet och skapa nya kontakter.

Nya socialtjänstlagen

I juni kom lagrådsremissen för en den nya socialtjänstlagen. Den sätter bland annat ett stort fokus på det förebyggande arbetet. Under hösten har förvaltningen arbetat med att skatta nuläget samt påbörja arbetet med vad som behövs framåt för att bli en mer förebyggande och hållbar socialtjänst.

4.4 Region Gotland ska prioritera god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap

Ledarskap och medarbetarskap

För att ledaren eller medarbetaren ska kunna vara aktiv i sin roll behöver förväntningarna på rollen vara tydliga. Därför har Region Gotland under slutet av 2024 kompletterat ledarskapsstrategin med en medarbetarskapsstrategi. Socialförvaltningen har precis påbörjat arbetet med att kommunicera strategin och kommer fortsätta kommunicera den under 2025 så att alla, både ledare och medarbetare, förstår vad som förväntas av dem i deras, och varandras, roller. Resultatet i årets medarbetarundersökning visar att 92 procent av socialförvaltningens medarbetare och ledare vet vad som förväntas av dem i deras dagliga arbete.

Friskfaktorer

Region Gotland har under året påbörjat arbetet med att implementera friskfaktorerna som grund i arbetsmiljöarbetet. I år var första gången friskfaktorerna mättes i medarbetarundersökningen.

Socialförvaltningen har påbörjat implementeringen av friskfaktorerna genom att förvaltningens arbetsmiljökonsult genomfört insatser med friskfaktorerna i ett antal arbetsgrupper med gott resultat. Både medarbetare och chefer vittnar om att friskfaktorerna ger ett bra underlag för konstruktiva dialoger kring arbetsmiljön på arbetsplatsen. Arbetet med att implementera friskfaktorerna som arbetssätt i arbetsmiljöarbetet kommer intensifieras under 2025.

Socialnämndens särskilda uppdrag

Socialnämnden har under året givit förvaltningen i uppdrag att skapa en flerårig plan för att stärka enhetschefer att agera som trygga förändringsledare. En kartläggning har genomförts med samtliga avdelningars ledningsgrupper som mynnat ut i åtta aktiviteter som förvaltningen kommer att arbeta med under 2025 och framåt.

Kunskaper ger en tryggare arbetsmiljö

Att ha tillräckliga kunskaper om sin roll och sin profession är grundläggande för att medarbetare ska kunna känna sig trygga i sitt agerande och på bästa sätt bidra i arbetet. Om alla kan ta sin roll på jobbet ges också möjlighet till en god arbetsmiljö.

Socialförvaltningen har under året fortsatt genomföra utbildningsinsatser inom respektive profession men också inom vardagsrehabilitering (rehabkörkort) och psykisk hälsa (MHFA). Utbildningarna vänder sig i första hand till arbetet med brukare, men ger också värdefulla kunskaper till arbetsgruppen som kan bidra till en bättre arbetsmiljö.

4.5 Region Gotland ska prioritera samverkan och planering av beredskapsarbetet

Åtgärder inom beredskapsplanering och utveckling av krisledningsförmåga

Socialförvaltningen har upprättat en ny förvaltningsövergripande beredskapsplan som fastställer tydliga ramar och processer för krishantering. Planen identifierar riskfaktorer och dokumentationsstruktur samt beskriver metodik för att hantera olika krisscenarier. Arbetet med krisledningsförmåga har blivit mer systematiskt genom införandet av en gemensam metodik för stabsarbete och samordning över avdelningar. Den funktionsbaserade stabsmetodiken säkerställer konsekvent struktur vid kriser. Insatserna har genomförts i nära samarbete mellan ledningsgrupp och enhetschefer, vilket har kombinerat strategiska och operativa perspektiv.

Utveckling av kontinuitetsplanering

En nulägesinventering har genomförts för att kartlägga förvaltningens resurser och processer. Detta arbete har resulterat i nya strukturer och metodunderlag för kontinuitetsplanering. Kontinuitetsarbetet har gått mot ett systematiskt och dokumenterat arbetssätt, där avdelningarnas planer kopplas till förvaltningens övergripande beredskapsplan. Fortsatt utveckling av kontinuitetsplaner kräver dialog med andra förvaltningar för att skapa samsyn och möjliggöra avlastning vid större kriser.

Utbildningar och övningar för förvaltningsledningen

Förvaltningsledningen har deltagit i utbildningar och scenarioövningar för att stärka sin krisledningsförmåga. Övningarna har baserats på realistiska scenarier och fokuserat på att implementera den funktionsbaserade stabsmetodiken. Detta skapar förutsättningar för ett mer integrerat arbetssätt, där ledningen bättre kan samordna resurser och förstå

avdelningarnas olika behov under en kris. Informationstillfällen och övningar har också genomförts tillsammans med verksamhetsutvecklare och assistenter, vilket bidrar till enhetlighet över hela förvaltningen.

Resultat av genomförda insatser

- **Förbättrad krisberedskap och hanteringsförmåga** – Nya kontinuitetsplaner och stabsrutiner gör det möjligt för ledning och avdelningar att hantera eskalerande krisscenarier effektivare. En gemensam dokumentstruktur möjliggör snabb tillgång till underlag och informerade beslut.
- **Systematik och samsyn i beredskapsarbetet** – Den nya systematiken har förbättrat samarbetet mellan avdelningar och skapat ett gemensamt språk för krisberedskap.
- **Stärkt organisationens förmåga vid kriser** – Utbildningarna och övningarna har gjort att både ledning och avdelningar känner sig tryggare i sina roller och kan agera mer proaktivt.
- **Förbättrad kännedom om resurser och kapacitet** – Inventeringen bidrar till en detaljerad bild av varje avdelnings förutsättningar, vilket underlättar beslutsfattande och effektiviserar krishantering.

5 Måluppfyllelse

Regionfullmäktige har beslutat om koncerngemensamma samt nämndspecifika mål för 2024. Nedan redovisas bedömning av måluppfyllelse samt en samlad bild av det arbete som pågår för att nå måluppfyllelse inom respektive mål. Varje mål har indikatorer. Indikatorerna ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse.

Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras

Bedömning

Delvis uppfyllt

Förvaltning har under året genomfört förändringar i bemanningsplanering och schemaläggning utifrån bland annat rådande arbetstidsregler och ekonomiska förutsättningar samt nya demografiska förutsättningar, vilket också avspeglas i resultatet. Arbetet med att skapa en långsiktigt hållbar bemanning som är följsam till brukarnas och verksamhetens behov kommer fortsätta under 2025.

Under året har förvaltningen också märkt en ökning i hot och otillåten påverkan gentemot handläggare, vilket bidragit till en sämre arbetsmiljö och sämre möjligheter att kompetensförsörja verksamheterna på sikt.

Mot bakgrund av de utmaningar som förvaltningen har identifierat har förvaltningen reviderat sin kompetensförsörjningsplan och tagit fram kompetensförsörjningsaktiviteter inom respektive avdelning. I flera fall är aktiviteterna fleråriga. Förvaltningen har också tagit fram åtta aktiviteter kopplade till socialnämndens uppdrag om att ta fram ett program för att stärka enhetscheferna, så de kan agera som trygga förändringsledare.

Indikator	Kön	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Net Promoter Score (eNPS)	♂	-18	-10	-7	
Net Promoter Score (eNPS)	♀	-18	-6		
Net Promoter Score (eNPS)	♂	-16	-16		

Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut

Bedömning

Ej uppfyllt

Förvaltningens bidrag är att genom våra insatser göra Gotland till en attraktiv plats att bo på, samt att visa upp att vi är en attraktiv arbetsgivare. Förvaltningen arbetar aktivt med boendeplanering och prognoser, för att kunna möta framtida behov av boenden.

Indikator	Kön	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Antal invånare 20-64 år, antal	♂		31 944	32 268	
Antal invånare 20-64 år, antal	♀		15 806	15 988	
Antal invånare 20-64 år, antal	♂		16 138	16 280	

Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024-2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år

Bedömning

Delvis uppfyllt

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse genom att ha arbetat med området plastanvändning där man både inventerat och gått över till produkter innehållande fossilfri plast. Där det har varit möjligt så har man även bytt ut engångsprodukter till flergångsprodukter.

Förvaltningen jobbar med att minska användningen av bilar. Exempelvis används i större utsträckning cyklar där det är möjligt. Införandet av planeringsverktyg inom hemtjänsten och läkemedelsautomater kan bidra till minskad bilkörning.

Genom indikatorerna kommer förvaltningen att kunna följa utveckling av arbetet med bilanvändning kommande år.

Indikator	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Utsläpp från egna fordon och arbetsmaskiner, CO2e	412			
Utsläpp från tjänsteresor med privat bil, ton CO2e	13			

Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027

Bedömning

Delvis uppfyllt

Satsningarna på kunskapshöjning av befintliga medarbetare fortsätter genom bland annat äldreomsorgslyftet som riktas till hemtjänsten och särskilda boenden samt yrkesresan som riktas till omsorgen om personer med funktionsnedsättning. En svag ökning av andelen utbildade kan skönjas. Förvaltningen har under året konverterat visstidsanställda som saknar grundutbildning till tillsvidareanställningar samt även mottagit nya medarbetare som saknar grundutbildning genom verksamhetsövergång.

Indikator	Kön	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Andelen utbildade stödassistenter i omsorgen om funktionshindrade		74	73	72	
Andelen utbildade stödassistenter i omsorgen om funktionshindrade		86	83	82	
Andelen utbildade stödassistenter i omsorgen om funktionshindrade		44	44	44	
Andelen utbildade undersköterskor i äldreomsorgen		63	63	65	
Andelen utbildade undersköterskor i äldreomsorgen		68	69	71	
Andelen utbildade undersköterskor i äldreomsorgen		47	44	44	

Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027

Bedömning

Delvis uppfyllt

Avdelningarna arbetar med att stimulera till uttag av friskvårdstimmen, aktiv sjukskrivning och tidig rehabilitering. Under året har sjukfrånvaron minskat och mycket tyder på att den utvecklingen kommer hålla i sig under 2025.

Indikator	Kön	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Sjukfrånvaron, äldreomsorg		8.3%	9.5%	10.5%	
Sjukfrånvaron, äldreomsorg		8.9%	10.2%	11.3%	
Sjukfrånvaron, äldreomsorg		6.6%	6.9%	7.7%	

Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent

Bedömning

Ej uppfyllt

Avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning arbetar aktivt för att uppnå målet genom olika verktyg. Indikatorer hämtas vartannat år.

Stödfrågor finns i alla genomförandeplaner för att användas vid möten med brukaren. Avdelningens verksamheter har kommit olika långt.

Arbete med att ta fram en rutin för hur vi ska arbeta med brukarundersökningen är påbörjat. Rutinen beräknas vara färdig i början på 2025.

Indikator	Kön	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, lägeskommun, andel (%)	♂		76.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, lägeskommun, andel (%)	♀		71.0%	0.0%	
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, lägeskommun, andel (%)	♂		81.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	♂		69.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	♀		61.0%	0.0%	
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	♂		75.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, lägeskommun, andel (%)	♂		75.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, lägeskommun, andel (%)	♀		67.0%	0.0%	
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, lägeskommun, andel (%)	♂		81.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, lägeskommun, andel (%)	♂		71.0%		
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, lägeskommun, andel (%)	♀		50.0%	0.0%	
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, lägeskommun, andel (%)	♂		84.0%		

Verksamhetsutveckling: Samverkan

Krav på våra verksamheter ökar och vi behöver stå samlade för att möta utmaningar kring fler äldre, ökade vård behov, utvecklingen av den primära vården, skolfrånvaro, normbrytande beteende, gängkriminalitet och föräldrar med kognitiv svikt och individer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

För att kunna klara av komplexiteten i dessa utmaningar krävs det att vi har och utvecklar samverkansformer och att dessa följs upp och förändras efter behov.

Kommentar:

Arbeten pågår med att identifiera och utveckla samverkan inom förvaltningen, med andra förvaltningar och externa aktörer.

Flera exempel lyfts där samverkan skapat positiva effekter och kompetens tas tillvara på ett bättre och mer effektivt sätt.

På avdelningsnivå finns elva aktiviteter varav alla är påbörjade och två är klara.

Verksamhetsutveckling: Nationell styrning och nya lagstiftningar

Från nationellt håll påverkas förvaltningen av flera stora förändringar inom de lagstiftningar som vi arbetar utifrån. Detta skapar olika utmaningar och behov av förändringar inom våra avdelningar. Den nya socialtjänstlagen innebär en omställning en kunskapsbaserad socialtjänst, men också lätt tillgängliga och tidiga insatser – och det ett hälsofrämjande förhållningssätt. Utöver den nya socialtjänstlagen är det stora förändringar inom områden som våld, brottsförebyggande och psykisk hälsa som påverkar delar av förvaltningen i olika grad.

Kommentar:

Socialtjänsten är ett område som är i stor förändring. Flera nya lagar har beslutats och den nya socialtjänstlagen planeras träda i kraft 1 juli 2025. Arbetet pågår på förvaltnings-, avdelnings- och enhetsnivå för att säkerställa att arbetssättet sker och utvecklas i linje med lagstiftningen.

På avdelningsnivå finns sex aktiviteter varav fem är påbörjade.

Verksamhetsutveckling: Boende

Tillgången på bostäder är en utmaning för hela Gotland. Socialförvaltningens yttersta ansvar för boenden är en utmaning när bostadsmarknaden är under press. Ansvaret för bostäder till våra målgrupper är svårt att leva upp till. Förvaltningen behöver arbeta med och utveckla våra egna strukturer kring bostäder.

Kommentar:

Boendefrågan är en stor utmaning för Gotland och socialtjänsten. Inom förvaltningen har IFO och myndighetsavdelningen pågående aktiviteter för att förbättra processer kopplat till boenden. Detta sker i samverkan mellan avdelningar och med externa aktörer.

På avdelningsnivå finns tre aktiviteter och alla är påbörjade.

Verksamhetsutveckling: Kompetens för att möta brukarens/patientens behov

Brukare, klienter och patienters behov är i förändring. Demografin gör att fler blir äldre och andelen med demens ökar inom flera av förvaltningens målgrupper, utöver gruppen äldre. Till exempel personer med funktionsnedsättning samt skadligt bruk och beroende. Inom flera avdelningar har medarbetare vidareutbildats inom demens och denna kompetens behöver samordnas och användas. Målet är att i närtid starta ett demensteam inom förvaltningen.

Vårdbehoven i den kommunala hälso- och sjukvården ökar och förändringen förväntas kvarstå i utvecklingen till en god och nära vård. För att möta behoven behöver medarbetarnas kompetens stärkas, samordnas och användas rätt inom våra avdelningar.

I en förändrad vardag ställs nya krav på våra chefer, och förvaltningen ser behov av se över förutsättningar för att vara ledare i en föränderlig verksamhet.

Kommentar:

Att stärka medarbetarna i mötet med brukare och anhöriga är viktigt. Avdelningarna har exempelvis gjort satsningar på kompetens och utvecklande av processer.

På avdelningsnivå finns åtta aktiviteter, varav alla är påbörjade och två är klara.

Verksamhetsutveckling: Hållbarhet

I en tid med stora utmaningar är den långsiktiga hållbarheten särskild viktig. Förvaltningens utmaning är att kunna erbjuda tjänster av god kvalitet i en tid där den ekonomiska situationen skapar en osäkerhet kring framtiden.

Inom regionen pågår en hållbarhetsanalys där bredden i hållbarhetsarbetet lyfts. Där synliggörs vikten av hållbarhet både inom miljö- och verksamhetsfrågor.

Kommentar:

Ett stort fokus kring hållbarhet har under året, naturligt nog, varit ekonomisk hållbarhet och samutnyttjande av resurser på ett mer effektivt sätt.

Utöver det finns aktiviteter som handlar om långsiktigt hållbara insatser, hållbart ledarskap och inkluderande av medarbetare och teknisk utveckling.

På avdelningsnivå finns nio aktiviteter varav alla är påbörjade.

6 Kvalitetsuppföljning

För Region Gotland innebär kvalitet att vi skapar värde tillsammans med dem vi är till för. Regionens processer är värdeskapande, effektiva, rättssäkra, transparenta, och förebyggande. De bidrar därmed till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. För att klara utmaningarna i välfärden är regionen en modig organisation med ett intensifierat utvecklingsarbete genom systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar, digitalisering och innovationer.

Region Gotland har en kvalitetsmodell. Inom modellen finns ett antal framgångsfaktorer som anses centrala för att uppnå och bibehålla hög kvalitet. Dessa är: Skapa värde med kunder och intressenter, Leder för hållbarhet, Involverar motiverade medarbetare, Utvecklar värdeskapande processer, Förbättrar verksamheten och skapar innovationer samt Basera beslut på fakta.

Att skapa värde för brukarna är kärnan i socialförvaltningens uppdrag. Utvecklingen av verksamheterna behöver alltid kopplas ihop med utvecklingen och kvalitet av förvaltningens insatser och tjänster.

Skapar värde med kunder och intressenter

- En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för.

Under våren startade en ny samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan, Svenska Kyrkan och Röda Korset Gotland. Syfte är att motverka ofrivillig ensamhet hos personer 80+ genom att erbjuda riktade hälsosamtal. Målet är att erbjuda ett samtal med information och vägledning om vilka aktiviteter och stödinsatser som finns att tillgå i närområdet och samhället i stort och att känslan av ofrivillig ensamhet minskar.

Myndighetsavdelningen arbetar strukturerat för att kvalitetssäkra flödena kring bostadsinsatserna. Bland annat genom att aktivt säkerställa att det inte finns personer med beslut om särskilt boende som inte fått erbjudande om plats inom tre månader. Värdeskapande för brukaren är att handläggaren i samband med uppföljningen stämmer av med brukaren om den i väntan på plats är i behov av utökande hemtjänstinsatser. Skulle den enskilde tacka nej till plats en eller fler gånger följer handläggaren upp om behovet av plats på särskilt boende kvarstår.

Myndighetsavdelningen har ökat tillgängligheten under året genom att flera handläggares telefoner är öppna under kontorstid och inte begränsade av telefontider. Det blir enklare för brukare att komma i kontakt med sin handläggare.

Brukarundersökningar är viktiga för hela socialförvaltningen och avdelningarna arbetar aktivt med att förbättra sina arbetssätt och ta tillvara resultaten. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning (OOF) har material tagits fram för att presentera resultaten för både personal och brukare. Inom myndighetsavdelningen har arbetet påbörjats med att bättra möjligheterna för brukare att kontakta sin handläggare, lämna synpunkter och bättre förutsättningar för att kunna förbereda sig inför mötet med sin handläggare. Ängsvillan (IFO) har under året reviderat enkäter till de familjer som varit placerade hos dem samt skapat ett strukturerat sätt att följa upp svaren i syfte att använda brukarnas synpunkter i verksamhetsutveckling.

Trivselpeng. I juni beslutade socialnämnden att deltagare i insatserna Daglig verksamhet (LSS) och Sysselsättning (SOL) ska erhålla trivselpeng på samma villkor som anställda i Region Gotland samt kunna bli avtackade när man slutar i verksamhet. Detta efter att en arbetsgrupp bestående av några deltagare i insatserna, tjänstemän från kvalitet och utvecklingsavdelningen samt enhetschef från området förberett två förslag för nämnden att fatta beslut om. I slutet av 2024 har de trivselshöjande aktiviteterna genomförts till mycket glädje för våra deltagare. Verksamheten har själv fått stå för kostnaden inom ordinarie budget.

Flera verksamheter inom OOF har arbetat med att erbjuda fler aktiviteter i de gemensamma utrymmena i bostad med särskild service. Brukarna får välja vilka aktiviteter som ska bedrivas, till exempel att se film, spela spel eller bara ta en fika och umgås. Arbetet med den digitala fotodagboken, Picture my life, fortsätter. Boken kan användas som kommunikationsstöd och skapa struktur i den enskildes vardag.

Hemsjukvården och vårdcentralerna har beslutat att det ska göras en samordnad individuell plan (SIP) vid inskrivning i hemsjukvård. Målet är att tydliggöra för brukare och personal vem som ansvarar för vad, samt vem som är fast vårdkontakt och fast läkarkontakt.

Hemtjänsten har sett över insatsplanering i IntraPhone (planeringsverktyg för insatser) i syfte att säkerställa att brukarnas beslut överensstämmer med planerade insatser.

Dagverksamheten i Visby har inlett ett samarbete med en förskola vilket ger stor glädje och energi till gästerna och barnen på förskolan. Syftet med samverkan är att skapa glädje och

möjliggöra ett utbyte över generationsgränserna. Resultatet av samarbetet har varit positivt för båda verksamheterna.

Leder för hållbarhet - Involvera motiverade medarbetare

- Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. En förutsättning för en framgångsrik organisation är motiverade medarbetare som känner sig uppskattade och respekterade.

Samverkan är en förutsättning för en hållbar framtid inom socialtjänst, vård och omsorg. Att tillsammans med medarbetare, och över enhets- och avdelningsgränser, utveckla arbetssätt ger förutsättningar för att ta tillvara allas kompetenser.

Försörjningsstödsenheten (IFO) fortsätter att utveckla sin samverkan med arbetsliv och etablering (inom UAF). De har nu en gemensam ledningsstruktur som träffas varje månad.

Flera enheter inom avdelningen deltar i ett förvaltningsgemensamt arbete i syfte att stärka de förebyggande insatserna för att främja de små barnens psykiska hälsa. Fokus framåt är att skapa en strukturerad modell för samverkan. Barn- och familjeenheten och familjestödsenheten har tillsammans med gymnasieskolan beslutat att fortsätta sin samverkan. Representanter från enheterna kommer delta vid terminsstart i syfte att fånga unga som är i behov av stöd från både skolan och socialtjänsten.

Barn- och familjeenheten och familjefrid har utifrån ny lagstiftning (ett fönster av möjligheter) skapat ny samverkanstruktur kring gemensamma brukare/familjer.

Ett arbete pågår för att starta upp nätverket SUF-Gotland. SUF står för samverkan, utveckling och föräldraskap. Arbetet sker i nära samverkan med SUF-Uppsala. Arbetet syftar till att ge föräldrar med kognitiva svårigheter ett samlat stöd och förutsättningar i sitt föräldraskap. SUF-Gotland ska öka kunskaper om och mellan de verksamheter som möter föräldrar med kognitiva svårigheter samt utveckla det förebyggande arbetet.

Särskilt boende har infört team för yrkesföreträdare med en enhetschef och sjuksköterska från varje samarbetsområde. Teamet har bland till uppgift att öka samarbetet samt se till gemensamma rutiner och arbetssätt följs.

Avgifts- och ekonomiteamet inom myndighetsavdelningen deltar i ett nätverk för avgiftshandläggare med andra kommuner. De har initierat ett möte för erfarenhetsutbyte med skatteverket och pensionsmyndigheten. Dessa aktiviteter förväntas vara värdeskapande för våra brukare då medarbetare med erfarenhetsutbytet kan leverera rättssäker service och vara ett mer vägledande stöd för brukare även i kontakten med andra myndigheter.

Hemsjukvården, hemtjänst och särskilt boende har startat upp strukturerade möten för att både utbilda och samverka kring gemensamma patienter.

Hemtjänsten startade i januari ett arbete med att tillämpa kvalitet i praktiken genom att specialistundersköterska finns tillgänglig i det dagliga arbetet för att utbilda och stötta inom till exempel basala hygienrutiner, dokumentation, handledning i särskilda brukarärenden.

Dagverksamheten för personer med demens samverkar med biblioteken genom Shared reading. Detta innebär att personal från biblioteken kommer till dagverksamheterna för att läsa och samtala med brukarna.

Anhörigstödet har tillsammans med minnesmottagningen (HSF) och dagverksamheten för personer med demens, arrangerat en gemensam föreläsning riktad till allmänheten. Föreläsningen handlade om bemötande vid demens samt information om vad det finns för hjälp att få som anhörig.

Förbättrar verksamheten och skapar innovationer

- Framgångsrik hållbar verksamhet över tid kräver såväl ständiga förbättringar som innovation av produkter, tjänster och processer. Förutsättningen för detta är en kultur som stimulerar till kontinuerligt lärande, kreativitet och nya idéer.

Det pågår ett ständigt utvecklande och testande inom förvaltningen.

Arbetet kring läkemedelsautomater fortsätter och alla enheter arbetar aktivt med att identifiera brukare som har nytta av dessa och därmed kan öka sin självständighet. Läkemedelsautomater innebär också effektivare och mer flexibelt arbete för hemtjänsten genom att insatser kan planeras effektivare och smartare då det inte behöver planeras tider för läkemedelsgivning. Arbete pågår med att hitta en hållbar ekonomisk modell.

Införandet av hemsjukvårdspärmen hos patienter har bidragit till ökad kvalitet

OOF har under året haft två centrala planerare inom avdelningen. Rollerna syftar till att utveckla och effektivisera schemaläggning samt frigör verksamheternas planerare till att istället arbeta med kund/brukare.

OOF har bildat en avdelningsövergripande arbetsgrupp för samtliga digitala verktyg, istället för en arbetsgrupp per verktyg. Arbetsgruppen består av fyra enhetschefer, verksamhetsutvecklare och digitaliseringsansvariga. Gruppen har mandat för beslut gällande avdelningen och rapporterar löpande till ledningsgruppen.

Anhörigstödet har under våren erbjudit en digital grupp med inriktning mindfulness i samverkan med Eslöv kommun, Hudiksvalls kommun, Ängelholms kommun. Gruppen riktar sig till alla anhöriga från hela Sverige.

Särskilt boende har infört nytt arbetssätt gällande uppföljning-analys-åtgärder. Detta för att skapa förbättrat arbetssätt gällande systematiskt kvalitetsarbete gällande avvikelser, rutiner och arbetsrätt, uppföljning etc.

Hemsjukvården har provat att ha en samordnande sjuksköterskor för att öka kvaliteten samt avlasta för hemsjukvårdens sjuksköterskor i det administrativa arbetet. Satsningen har varit lyckad och har utökats till två sjuksköterskor.

Utvecklar värdeskapande processer - Basera beslut på fakta

- Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunder och intressenter. Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas.

Myndighetsavdelningen och individ- och familjeomsorgen har arbetat gemensamt för att utveckla och förbättra processen kring ansökan och beviljande av socialmedicinska förturer. Syfte är att förbättra för enskilda brukare, verksamheter samt förtydliga och effektivisera handläggningen.

Myndighetsavdelningen genomför kontinuerligt möten (ärendedragning) där förste handläggare och handläggare går igenom ärenden som särskilt behöver diskuteras. Syftet är att säkerställa rättssäkerheten för medborgare och vidareutveckla kompetensen hos handläggare.

Under året har en inventering gjorts av bytesköerna på särskilt boende och för LSS-bostäder. Resultatet är att byteskön är betydligt kortare än innan. Uppföljningsaktiviteten är numera inplanerad i borådets årshjul och kommer därmed att genomföras årligen.

Särskilt boende har en pågående processkartläggning gällande samtliga processer med syfte skapa gemensamma rutiner och arbetssätt på egen regins samtliga boenden. Detta för att säkerställa kvaliteten för brukaren och arbetssätt för medarbetarna. Avdelningen har också infört ett nytt arbetssätt gällande uppföljning-analys-åtgärder. Målet är att förbättra arbetssätten gällande systematiskt kvalitetsarbete.

Ett fokusområde under året är läkemedelshantering och delegerade HSL-uppgifter. Detta innebär förtydligande av ansvar, processer, rutiner och uppföljning inom hemsjukvård, hemtjänst och särskilt boende. En viktig del är ett närmare samarbete kring avvikelser som uppstår i processen.

Efter en kvalitetsgranskning framkom det att organisationen inom avdelningen för personer med funktionsnedsättning, OOF, behöver ses över. Medarbetare ger stöd åt både LSS- och SoL-brukare vilket riskerar innebära att LSS-brukarna inte får de insatser de har rätt till.

Familjestödsenheten (IFO) har fått ett flertal förfrågningar att delta i forskningsstudier utifrån de behandlingsprogram som används inom verksamheten. Förvaltningen har ett pågående arbete med att ta fram en riktlinje för deltagande i forskningsprojekt. Syftet är att socialförvaltningen, Region Gotland, ska bidra till en kunskapsbaserad socialtjänst i Sverige.

En del i att vara kunskapsbaserad är att de metoder och insatser som erbjuds är evidensbaserade.

Inom IFO är beroendeenheten och försörjningsstödsenheten delaktiga i projekt kring IPS (individual placement and support), en modell som rekommenderas i nationella riktlinjer. Projektet riktar sig till personer med beroendeproblematik och syftar till att öka deras möjligheter till sysselsättning och att närma sig arbetsmarknaden.

Med stöd av statsbidrag för psykisk hälsa fortsätter arbetet med CM (case management) och LARO (läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende). Syftet är att på hemmaplan stötta personer med beroendeproblematik och säkerställa att individer ges den behandling och det stöd som de är i behov av.

Under året har IFO sett en ökning av barn och unga med normbrytande beteende. Under hösten 2024 har SIG i samverkan med skola och polis startats. Med organisatoriska förutsättningar och ett kunskapsbaserat och sammanhållet stöd i samverkan ökar möjligheterna till goda resultat för målgruppen.

6.1 Inkomna synpunkter

Under 2024 har det inkommit 158 synpunkter som registrerats i förvaltningens ärendehanteringssystem. 47 procent av de inkomna synpunkterna avser klagomål, 35

procent avser beröm, 14 procent avser förbättringsförslag och 4 procent kategoriseras som övriga synpunkter.

Tabellen visar antal synpunkter fördelade per kategori och jämförelse mellan år.

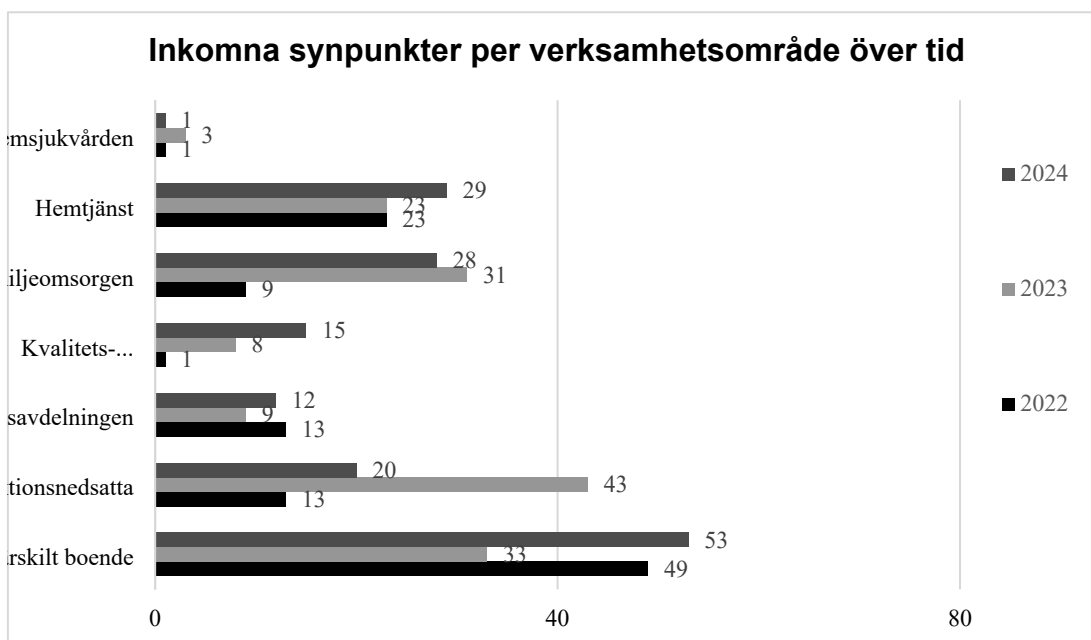
	2024	2023	2022	2021
Totalt antal synpunkter	158	150	109	86
Klagomål	75	107	96	64
Beröm	56	31	3	3
Förbättringsförslag	20	9	5	19
Övrigt	7	4	5	0

70 procent av synpunktsinlämnarna har valt att uppge kontaktuppgifter, det är något fler än föregående år då 67 procent av de som lämnade synpunkter upp gav kontaktuppgifter (2022 var det hela 82 procent som lämnade kontaktuppgifter).

Antalet inkomna synpunkter är fördelade per verksamhetsområde (oavsett regiform) och kategori enligt följande:

Verksamhetsområde	Synpunkt: Beröm	Synpunkt: Förbättringsförslag	Synpunkt: Klagomål	Synpunkt: Övrigt	Synpunkter totalt
Hemsjukvård	1	0	0	0	1
Hemtjänst	4	4	18	3	29
Individ- och familjeomsorg	17	1	10	0	28
Myndighetsavdelningen	1	1	9	1	12
Omsorgen om funktionsnedsatta	2	2	15	1	20
Särskilt boende	21	11	20	1	53
Övrig verksamhet	10	1	3	1	15

Av de totalt 158 inkomna synpunkterna är 145 (92 procent) ställda till enheter i egen regi och 13 (8 procent) ställda till verksamheter i privat regi.

83 procent (131 st) av synpunkterna är hanterade i enlighet med rutinen för synpunktshantering, 17 procent av synpunkterna saknar dokumenterade åtgärder vilket medför att hanteringen inte går att följa upp.

Analys och eventuella åtgärder

Antalet synpunkter som inkommit totalt under året har ökat något i jämförelse med antalet synpunkter som inkom 2023. Ökningen avser synpunkter ställda till verksamheter i egen regi och kan bland annat förklaras med att flera av förvaltningens enheter har som arbetssätt att efterfråga synpunkter i mötet med medborgare/brukare. Det har under året inkommit färre synpunkter som avser klagomål och fler som avser beröm, i jämförelse med föregående år. Även antalet synpunkter som avser förbättringsförslag har ökat och då främst i synpunkterna som är ställda till avdelningen Särskilt boende, egen regi. Avdelningen Särskilt boende är en avdelning som under året aktivt har efterfrågat synpunkter från boende/anhöriga.

Samtliga synpunkter hanteras i första hand av chef ansvarig för den enhet/verksamhet som synpunkten är ställd till. Förvaltningens kvalitets- och utvecklingsavdelning hanterar synpunkter som är ställda generellt eller mer övergripande. Under året har några av de inkomna synpunkterna tangerat flera verksamhetsområden vilket ställt krav på intern samordning vid besvarande av synpunkterna och i kontakterna med synpunktslämnarna. I samband med detta har det identifierats behov av att förtydliga förvaltningens process för synpunktshantering. Kvalitets- och utvecklingsavdelningen har påbörjat arbete med detta. Vidare framkommer ett övergripande utvecklingsområde i synpunktshandlingen gällande att dokumentera vidtagna åtgärder och kontakten med synpunktslämnaren.

6.2 Systematiskt kvalitetsarbete och Patientsäkerhet

Kvalitet 2024

En del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete är att utifrån analysveckan arbeta med prioriterade förbättringsområden. Avdelningarna hemtjänst, OOF, särskilt boende och hemsjukvård har arbetat med egna och gemensamma förbättringsområden (tre per avdelning) och alla områden har påbörjats. Arbetet med de prioriterade förbättringsområdena kommer fortsätta 2025.

Aktivitet	Status	Färdiggrad
OOF - Avvikelser SOL/LSS/HSL	▶	
OOF - Åtgärdsplaner och handlingsplaner	▶	
OOF - Beslutade insatser verkställs och utförs	▶	
Hemtjänst - Använda resultat för verksamhetsutveckling	▶	
Hemtjänst - Systematiska kvalitetsarbete	▶	
Hemtjänst/Hemsjukvård - Läkemedelshandtering	▶	
Hemsjukvård - Kvalitetsregister	▶	
Hemsjukvård - Avvikelsehantering	▶	
Säbo - Använda resultat för verksamhetsutveckling	▶	
Säbo - Systematisk kvalitetsarbete	▶	
Säbo - Kvalitetsregister	▶	

Patientsäkerhet

Arbetet utifrån patientsäkerhetsberättelsen är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Berörda avdelningar har utifrån de tre fokusområdena gjort förflyttningar i samverkan och inom den egna avdelningen. Arbetet kommer ytterligare att beskrivas i patientsäkerhetsberättelsen 2024.

Aktivitet	Status	Färdiggrad
Fokusområde 1 - Läkemedelshantering		
Fokusområde 2 - Hygienmätning		
Fokusområde 3 - Senior Alert		

6.3 Kvalitetsresultat

6.3.1 Brukarupplevelser

Under 2024 har brukarundersökningar genomförts inom flera av socialförvaltningens insatsområden. Socialstyrelsens rikstäckande enkätundersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänsten och på äldreboende Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? samt fem nationella brukarundersökningar som samordnas av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Socialförvaltningen har under 2024 också genomfört fyra egna brukarundersökningar; Korttidsenheten, Familjehem, Hemsjukvården och Mini Maria.

Resultaten återkopplas till socialnämnden, verksamheterna och redovisas på branschråd (hemtjänst, särskilt boende och utförare inom funktionshinderområdet) där både utförare i egen och privat regi möts.

Sammanställning av samtliga genomförda brukarundersökningar 2024 redovisas i bilaga 1.

Socialstyrelsens enkätundersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänsten och på äldreboende. Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? Resultaten för hemtjänst visar i majoriteten av frågorna ökad andel positiva svar i jämförelse med tidigare år. Störst skillnad i ökade andel positiva svar ses i frågorna om personalen har tillräckligt med tid för arbetet (85 procent positiva svar 2024, 80 procent positiva svar 2023), om den enskilde kan påverka vid vilka tider man får hjälp (58 procent positiva svar 2024, 53 procent positiva svar 2023) samt om personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål (89 procent positiva svar 2024, 84 procent positiva svar 2023).

Resultaten för särskilt boende visar i majoriteten av frågorna ökad andel positiva svar i jämförelse med tidigare år. Störst är skillnaden för enheter i egen regiform. Frågan som fått flest andel positiva svar i år jämfört med föregående år är om möjligheterna att komma utomhus (74 procent positiva svar 2024 i jämförelse med 63 procent 2023). Andelen brukare som uppger att de sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt boende är 87 procent vilket är en ökning i jämförelse med tidigare år, se tabell nedan. Skillnaden är i linje med riket som också ökar en procentenhet i jämförelse med tidigare år (79 procent 2024, 78 procent 2023)

Socialförvaltningen har genomfört fem nationella brukarundersökningar som Sveriges kommuner och Regioner (SKR) samordnar.

Brukarundersökningen om myndighetskontakten inom IFO och områdena ekonomiskt bistånd, skadligt bruk och beroende, barn och unga 13 år och äldre och vårdnadshavare till barn och unga 0-18 år har genomförts. Inom området skadligt bruk och beroende saknas

resultat för Gotland 2024 eftersom det var för få som svarade. Antalet inkomna svar och svarsfrekvens för 2024 har minskat i jämförelse med 2023. Gotland redovisar en liten men något högre andel positiva svar eller i nivå på samtliga frågor i jämförelse med alla kommuner ovägt medel. Resultat för individ- och familjeomsorgen – myndighetskontakt för 2024: alla tre enkäter visar på att andelen positiva svar ökat något eller ligger i nivå med resultat jämfört med 2023. Inom området ekonomiskt bistånd har andelen positiva svar minskat jämfört med 2023.

För första gången genomfördes nationellt brukarundersökningen om öppna insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården (Pilot 2023). Brukare, omsorgspersoner till unga 0-18 år och barn och unga 13-20 år som haft kontakt med en familjebehandlare/familjepedagog vid familjestödsenheten inom IFO har erbjudits att delta i brukarundersökningen. Gotland redovisar för omsorgspersoner en hög andel positiva svar (98 -100 procent) på sex av nio frågor. Gotland ligger i nivå jämfört med alla kommuner ovägt medel för samtliga frågor.

Vartannat år deltar Gotland i SKR:s nationella brukarundersökning för placerade barn och unga 13-18 år som bor/visats i familjehem, HVB/SiS. Resultaten för Gotland bygger på sammanlagt 14 svar (nio familjehem och fem HVB/SiS).

Inom funktionshinderområdet för utförare har brukarundersökning genomförts inom daglig verksamhet och sysselsättning. Daglig verksamhet har försämrat resultat inom samtliga områden jämfört med brukarundersökning 2022. Även i jämförelse nationellt har daglig verksamhet sämre resultat 2024 inom samtliga områden förutom om man känner sig trygg på sin dagliga verksamhet, nationellt 86 procent, Gotland 87 procent. Även om daglig verksamhet uppfyller socialnämndens fyra målområden så är årets resultat övervägande försämrat jämfört med tidigare brukarundersökning. Verksamheten har trots måluppfyllelse förbättringsområden. I undersökningen har även målgruppen för sysselsättning SoL ingått. Antal brukare som ingick i målgruppen för enkäten var 20. Totalt sett har endast nio svar inkommit. Brukarundersökning om myndighetskontakten inom funktionshinderområdet fick för få svar (färre än fem) och där saknas resultat för Gotland 2024.

6.3.2 Personalkontinuitetsmätning

Samtliga hemtjänstutförare på Gotland deltog i årets personalkontinuitetsmätning. Mätningen genomfördes, likt tidigare år, under en 14-dagarsperiod i oktober månad. Mätningen görs hemma hos respektive brukare, 65 år eller äldre, som har minst två besök av hemtjänsten dagligen (trygghetslarm och matleveranser exkluderas).

Nedan följer resultatet som visar hur många individer/personal en brukare med minst två besök dagligen möter under en tvåveckorsperiod.

	2021	2022	2023	2024
Gotland	11 (kvinnor 11, män 12)	14 (kvinnor 13, män 14)	14 (kvinnor 14, män 14)	15 (kvinnor 15, män 15)
Alla kommuner (ovägt medel)	16	16	16	17

Gotlands resultat är något högre än tidigare år och fortsatt bra i jämförelse med alla kommuner (ovägt medel).

6.3.3 Vårdhygien

Frågor gällande vårdhygien inom socialförvaltningen hanteras av medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, i nära samarbete med hälso- och sjukvårdens Vårdhygien och Smittskydd. Sedan socialförvaltningen inte längre har en egen hygiensköterska anställd ansvarar hälso- och sjukvårdens Vårdhygien och Smittskydd för rutiner gällande både vårdhygien och smittskydd och målet är att de ska vara förvaltningsövergripande för både socialförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Vårdhygien ansvarar även för utbildning av hygienombuden och det görs i samarbete med MAS.

Inom socialförvaltningen ska samtliga medarbetare i vårdtagarnära arbete göra Socialstyrelsens webbutbildning i basala hygienrutiner en gång per år.

Enligt MAS-regel ska verksamheterna göra en årlig vårdhygienisk egenkontroll som är framtagen av Svensk Förening för Vårdhygien (SFVH). Årets egenkontroll gjordes i november. Den visade på en övergripande medvetenhet och aktivt arbete med vårdhygieniska frågor. För de brister och svagheter som framkommit har verksamheterna också tagit fram konkreta handlingsplaner.

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) har tidigare år registrerats i SKR:s ppm-databas. Den lades ner per 31 december 2023. Ett samarbete med HSF för att kunna ta del av deras mätningar och registrera i samma databas är initierat och var först planerat att starta hösten 2024 men har blivit fördröjt till början av 2025. När det väl går i drift kommer mätningarna ske tre gånger per år.

Under 2024 har enbart en mätning gjorts till följd av att verksamheten inte har något bra och effektivt verktyg för detta i nuläget. Resultatet av mätningen visade en följsamhet på knappt 50 procent. Det är tydligt att följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler är ett prioriterat område att fortsätta arbeta med. Det är ensamt den viktigaste åtgärden för att minska och förebygga smittspridning. Samarbetet mellan Vårdhygien (HSF) och MAS (SOF) fortsätter för att ta fram bra arbetssätt till detta. Vårdhygien har under hösten hållit två utbildningstillfällen för hygienombuden inom SOF. På vårens branschråd höll Vårdhygien även en hygienutbildning för samtliga chefer. Det är viktigt att man ute i verksamheterna verkligen jobbar aktivt med arbetssätt, utbildning och uppföljning för att nå en följsamhet i hygienrutinerna och därmed minska risken för smitta och smittspridning. Mätning av följsamheten är inte en lösning, det är ett sätt att följa upp att det finns kunskap och att arbetssätt och rutiner följs korrekt. Det är viktigt att alla, såväl chefer som medarbetare tar sin del av ansvaret och är involverade i arbetet.

6.3.4 God vård i livets slut

För att följa och utveckla kvaliteten på den vård och omsorg som ges personer i livets slut registreras dödsfall i Svenska palliativregistret.

Resultat	2021	2022	2023	2024	Riket 2024	Mål Socialstyrelsen
Dokumenterad munhälsobedömning	59 %	59%	48%	63%	62%	90%
Utförd validerad smärtskattning sista levnadsveckan	63 %	62%	63%	66%	68%	100%
Dokumenterat brytpunktssamtal	81 %	79%	71%	84%	82%	98%
Ordinerad injektion av läkemedel mot ångest	92 %	88%	89%	96%	95%	98%
Vårdplan	N/A	65%	68%	68%	72%	100%
Utan trycksår (kategori 2-4)	N/A	84%	90%	87%	86%	90%
Ordinerad injektion av stark opioip vid smärtgenombrott	N/A	92%	93%	96%	95%	98%
Mänsklig närvaro i dödsögonblicket	N/A	78%	78%	81%	83%	90%

Resultaten för dokumenterat brytpunktssamtal och dokumenterad munhälsobedömning har ökat kraftigt sedan föregående år och ligger nu över nivån för riket men fortsatt under Socialstyrelsens uppsatta målnivåer. Även resultatet för ordinerad injektion av läkemedel mot ångest har gjort en tydlig ökning sedan förra året och ligger nu i nivå med riket och endast strax under Socialstyrelsens uppsatta målnivå. Gällande smärtskattning sista levnadsveckan har det blivit en liten förbättring sedan tidigare år men ligger fortsatt under både riket och målnivån.

När det gäller indikatorerna för utan trycksår och ordinerad injektion av stark opioid vid smärtgenombrott så ligger Gotland i nivå med riket och endast strax under Socialstyrelsens målnivåer. Gällande trycksår har Gotlands resultat sjunkit något sedan 2023. För indikatorerna vårdplan och mänsklig närvaro i dödsögonblicket har Gotland resultat under både riket och målnivåerna men har för båda ökat sedan tidigare år.

6.3.5 Förebyggande arbetssätt

Senior alert kvalitetsregister används stöd till ett förebyggande arbetssätt inom särskilda boende, bostad med särskild service, korttidsboende och hemsjukvård.

Resultat	2021	2022	2023	2024
Antal individer som erhållit riskbedömning-samtliga verksamheter	887	810	747	782
Andel riskbedömningar med identifierad risk inom något område	95%	94%	95%	93%
Andel individer med risk med åtgärdsplaner	89%	92%	94%	91%
Andel individer med risk som fått planerade åtgärder utförda	74%	68%	69%	78%

Resultatet visar att antal individer som erhållit riskbedömningar ökat jämfört med föregående år. Andelen individer med risk som har fått åtgärdsplaner har minskat. Dock har andelen individer med risk som fått planerade åtgärder utförda ökat markant jämfört med föregående år.

Resultaten från den nationella punktprevalensmätning av trycksår som skedde i november visar att andel trycksår i hemsjukvården har ökat sedan föregående år medan de i särskilt boende har minskat. För korttidsenheten är andelen trycksår vid punktprevalensmätningen 1 procent. Senior Alert som utför punktprevalensmätningen har gjort en del förändringar sedan senaste mätningen. Bland annat har två kategorier av trycksår (icke klassificerbart trycksår och misstänkt djup hudskada) samt att urvalskriterierna har ändrats.

Verksamhet	Andel trycksår 2021	Andel trycksår 2022	Andel trycksår 2023	Andel trycksår 2024	Andel trycksår riket 2024
Särskilt boende	10 %	8%	12%	10%	6,4%
Korttidsenhet	0%	6%	0%	1%	7,0%
Hemsjukvård	9 %	10%	12%	14%	5,3%

Analys av resultaten visar att Gotland har en lägre andel av de mest allvarliga såren jämfört med riket men högre i den tredje kategorin där Gotland även har gjort en ökning sedan föregående år. Knappt hälften av de registrerade trycksåren (48 procent) är så kallade kategori 1, det vill säga en hudrodnad till följd av tryck.

Kategori (1-4)	Andel Gotland 2021	Andel Gotland 2022	Andel Gotland 2023	Andel Gotland 2024	Andel Riket 2024
1	56%	54%	55%	48%	44%
2	22%	29%	27%	28%	30%
3	18%	13%	17%	22%	14%
4	4%	4%	0%	0%	8%
Icke klassificerbart trycksår	-	-	1%	N/A	N/A
Misstänkt djup hudskada	-	-	0%	N/A	N/A

1. Rodnad som inte bleknar vid tryck. Kvarstående missfärgning, hel hud.
2. Delhudsskada som involverar epidermis och/eller dermis. Ytligt sår, avskavning av hud eller blåsa.
3. Fullhudsskada (involverar epidermis, dermis och subkutis). Sår ned till men inte genom fascian.
- 4 Fullhudsskada. Sår med vävnadsnekros eller skada av muskler, ben eller stödjevävnad.

6.3.6 God vård vid demenssjukdom

Som stöd för ett strukturerat arbetssätt vid vård och omsorg av personer med demenssjukdom på särskilda boende används Register för beteendemässiga och psykisk symtom vid demens, BPSD. Genom registret skapas möjlighet till ett bättre omhändertagande på individnivå samt utvecklingsarbete på verksamhetsnivå.

Kvalitetsindikatorer	2021	2022	2023	2024	Riket 2024
Läkemedel-olämpliga					
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Haloperidol (ex Haldol) *	2%	2%	2%	1%	1%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Risperidon (ex Risperdal) *	10%	9%	9%	11%	13%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Zopiklon (ex Zopiklon) *	8%	6%	6%	6%	12%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Hydroxizin (ex Atarax) *	2%	1%	1%	1%	1%
Andel personer som har olämpliga läkemedel- Oxazepam (ex Sobril) *	15%	13%	11%	9%	20%
Andel personer som har läkemedel-Paracetamol (ex Alvedon)	54%	50%	46%	45%	46%
Symtomlindrande läkemedel					
Andelen personer med Alzheimers sjukdom som har symtomlindrande demensläkemedel	39%	35%	41%	48%	63%
Smärtfrihet					
Andel personer som verkar smärtfria	70%	76%	74%	76%	72%
Teamarbete					
Registreringar där arbetet skett i team	37%	83%	96%	90%	90%

*Resultaten för åren 2020-2022 har korrigerats. Felkälla okänd.

Resultat visar att individer på Gotland erhåller en liknande eller lägre förskrivning av lugnande/ångestdämpande läkemedel i jämförelse med riket. Personer med Alzheimers sjukdom får i lägre grad symtomlindrande demensläkemedel i jämförelse med riket. Andelen har dock fortsatt öka något sedan föregående år. Andel personer som bedöms smärtfria är i princip oförändrad sedan föregående år och något högre än riket. Andel registreringar där arbetet med skattning/planering/ uppföljning skett i tvärprofessionella team genom hela processen ligger i linje med riket och har gjort en minskning sedan föregående år. Att samtliga yrkesprofessioner i teamet deltar i alla delar är ett förbättringsområde samt att hålla i att registreringarna sker i team.

6.4 Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering

Regionfullmäktige tog beslut (20231211, RF § 225) att samtliga nämnder i sin verksamhetsplan för 2024 ska ha med aktiviteter med ambitionen att öka jämställdhetsintegreringen.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Regionfullmäktig gav i december 2023 förvaltningarna i uppdrag att arbeta och redovisa för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Den nya socialtjänstlagen, Framtidens socialtjänst, föreslår ett tillägg i portalparagrafen – insatserna ska vara jämställda och jämlika.

En jämställd socialtjänst skapar förutsättningar för likvärdigt bemötande och minskar risken för att kön ska påverka bedömningar och insatser på ett osakligt sätt, därför är det viktigt att aktivt arbeta med jämställdhet. I samband med uppdraget från RF och den nya socialtjänstlagens formulering har förvaltningen utsedd en utvecklingsledare för att arbeta med och hålla ihop frågan. Uppdraget är påbörjat och under 2024 planeras en nulägesanalys. Det innebär att beskriva nuvarande situation, definiera vilka jämställdhetsutmaningar som finns inom socialförvaltningens områden och hur socialförvaltningen ska arbeta med jämställdhetsintegrering framgent.

Utifrån detta pågår dialoger på förvaltnings- och avdelningsnivå om hur vi på ett strukturerat sätt skulle kunna arbeta mer systematiskt för att följa olika nyckeltal inom området. Aktiviteter kommer göras under 2025.

Inom förvaltningen har man hittills jobbat olika med jämställdhetsintegrering.

Aktivitet	Status	Färdiggrad
Jämställdhetsintegrering		

Kommentar:

Den nya socialtjänstlagen ställer ett högre fokus på jämställdhet. Utifrån detta pågår dialoger inom förvaltningen och på avdelningsnivå om hur vi på ett strukturerat sätt skulle kunna arbeta mer systematiskt för att följa olika nyckeltal inom området. Aktiviteter kommer göras under 2025.

Inom hemtjänsten har grupper påbörjat samtal kring likabehandling och förväntningar från brukare beroende manlig respektive kvinnlig medarbetare.

Inom IFO har några enheter tagit ytterligare steg används som goda exempel för att komma skapa medvetenhet i arbetet med jämställdhet.

Försörjningsstödsenheten har under hösten gjort ett arbete i förhållande till medarbetare utifrån två övningar från jämställdhetsmyndigheten. Det ena är "homogenitetsstick" där det handlar om att synliggöra och problematisera homogenitet i arbetsgrupper vilket i förlängningen kan påverka de vi möter. Det andra är "normfrågor" som ger deltagare möjlighet att upptäcka normer samt se hur de samverkar.

Inom barn- och familjeenheten har ett arbete gjorts utifrån brukarstatistik för att upptäcka eventuella skillnader i kön hos de vi möter. Där visar det sig att andelen individer placerade enligt LVU är övervägande killar.

Inom enheten för familjehem och familjerätt har man ett strukturerat arbetssätt gällande jämställdhet i form av filmer och frågor för samtal med barn, vårdnadshavare och familjehem. Materialet används regelbundet och tema jämställdhet ligger i årshjulet för varje placering.

7 Väsentliga personalförhållanden

Under 2024 har förvaltningen gjort satsningar och aktiviteter inom ett flertal personalområden. Några av dem återges nedan.

Kompetensutveckling

Äldreomsorgslyftet startade under våren en utbildningsomgång till undersköterska med 30 (varav 6 från privata utförare) platser. Under hösten startades ytterligare en omgång med 28 platser (varav 6 från privata utförare) samt två omgång med påbyggnadsutbildning i psykiatri för undersköterskor (totalt 40 platser). Under första halvåret har 34 medarbetare (varav 7 från privata utförare) tagit examen som undersköterska och 9 medarbetare (varav en från privata utförare) tagit examen som specialistundersköterska.

Hemsjukvården har erhållit stimulansmedel för att vidareutbilda två sjuksköterskor till distriktssköterskor samt en sjuksköterska som läser magister i demensvård. Avdelningen har också haft två basårssjuksköterskor placerade i sina verksamheter.

Myndighetsavdelningen har via Silviahemmet utbildat 3 diplomerade biståndshandläggare. Silvia-handläggarna ingår i förvaltningens struktur för arbetet med att säkerställa vård och omsorg för personer med demenssjukdom.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har påbörjat utbildningssatsningen Yrkesresan som innebär en introduktion och kompetensutveckling inom socialtjänsten som utgår från bästa tillgängliga kunskap. Det är en nationell satsning med regional och lokal förankring och genomförande. Satsningen förväntas höja kompetensen hos medarbetare och därigenom också öka kvaliteten i arbetets utförande. För närvarande har ett fyrtiotal medarbetare påbörjat introduktionskursen inom Yrkesresan, som sedan kommer byggas på med fler utbildningssteg.

Kompetensförsörjning

Sommarrekryteringen till äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning gav 1 193 ansökningar, varav ca 500 erhöll en anställning, vilket är nytt rekord. Sommarbonusen bidrog starkt till söktrycket, även om det överlag märkts ett högre söktryck på utannonserade tjänster. Samtidigt har förvaltningen fortfarande svårt att rekrytera till vissa befattningar så som exempelvis socialsekreterare till barn- och familjeenheten inom individ- och familjeomsorgen.

Hemsjukvården har inte behövt hyra in sjuksköterskor under sommaren, däremot har särskilda boenden tvingats anlita nio sjuksköterskekonsulter under sommaren för att klara sin bemanning. Särskilda boenden ser det som fortsatt utmanande att rekrytera undersköterskor och sjuksköterskor till ytterområden. Hemsjukvården har tillsammans med särskilda boenden börjat på en gemensam planering av sjuksköterskeinsatser på kvällar.

Individ- och familjeomsorgen har ett flertal vakanser på barn-och familjeenheten vilket gjort att enheten måste ta in socionomkonsulter (fyra konsulter). Enheten har under året haft situationer där medarbetare upplevt hot och otillåten påverkan, vilket påverkat kompetensförsörjningen.

Myndighetsavdelningen har under en kortare tid haft en konsult inne under våren men för närvarande ser bemanningsläget bra ut. Avdelningen har under hösten förberett för övertagandet av anhängstodsverksamheten från och med den 1 januari 2025, som tidigare funnits inom kvalitetsavdelningen.

Region Gotland i samarbete med Högskolan i Gävle har under året kunnat erbjuda gotlänningar att studera till socionomer. Utbildningen omfattar 24 platser och de första studenterna började studera under hösten.

Inför höstterminen sökte 75 ungdomar till omvårdnadsprogrammet på gymnasiet, varav 9 sökanden hade varit aktiva inom Ung omsorgs verksamhet på Gotland. Ung omsorg är ett led i förvaltningens arbete med att attrahera fler unga till äldreomsorgen.

Socialförvaltningens rekryterings- och bemanningsenhet anordnade före jul en trivselsammankomst för alla vikarier som under året via rekryterings- och bemanningsenheten arbetat inom socialförvaltningens, måltidsförsörjningens och utbildnings- och arbetslivsförvaltningens verksamheter. 130 vikarier deltog i trivselsammankomsten.

Bemanna utifrån behov

Förändringen till nya scheman inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har utvärderats. Samtliga berörda enheter kämpar med att få till bra scheman som ger god återhämtning och tryggar bemanningen i verksamheten. Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har tillsatt en central planeringsfunktion för att underlätta bemanningsplanering och schemaläggning, och hemtjänsten har fattat beslut om ett utökat stöd till enheterna i schemaläggning.

Avdelningen särskilt boenden har fattat beslut om grundbemanning och de har också genomfört ett pilotprojekt med planeringsverktyg på Pjäsen och Fältgatan som nu ska utvärderas. Även omsorgen om personer med funktionsnedsättning har provat att använda planeringsverktyget inom ett flertal verksamheter och kommer utvärdera hur det fungerat under 2025.

Förändringar i verksamheter

Socialförvaltningens avdelning särskilt boende tog den 1 november över Attendos boende med 60 platser på Terra Nova i Visby. Ett fyrtiotal medarbetare följde med i verksamhetsövergången. Rekryteringar pågår för att säkerställa resterande personalbehov.

Hemsjukvården har återtagit den arbetsterapeutjänst som under en tid funnits på omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Hemsjukvården har flyttat till nya lokaler på Visborg och rekryterings- och bemanningsenheten har tagit över hemsjukvårdens tidigare lokaler i Visby.

Kompetens- och bemanningsenheten har från och med första maj inkluderats i rekryterings- och bemanningsenheten.

Individ- och familjeomsorgen har inrättat ett säkerhetsplaneringsteam med tre medarbetare vilket bidragit till intern rörlighet inom avdelningen. Enheterna inom avdelningen har också stöttat varandra genom att låna ut kompetenser över gränserna.

Medarbetarundersökningen

Resultatet i årets medarbetarundersökning är något lägre än föregående år men överlag låg resultatet fortsatt på godkända nivåer. Resultatet har påverkats av förvaltningens förändringsarbeten kring att forma en hållbar bemanning anpassad till kompetensförsörjningsutmaningen samt arbetet med att få en ekonomi i balans. Resultatet påverkas också av omvärldens allt hårdare retorik som visat sig i en ökad mängd hot och otillåten påverkan riktad mot handläggare.

Sammantaget påverkar detta bland annat medarbetarnas upplevelser av arbetsmiljön men också möjligheten att rekommendera sin arbetsplats till andra.

	Index 2024	Index 2023	Index 2022
Engagemang	78	80	76
Ledarskap	74	75	76
Teameffektivitet	70	71	70
Organisatorisk och social arbetsmiljö	67	69	71
HME	80	81	80
eNPS	-18	-10	-7

Tabellen visar resultat per index i medarbetarundersökningen för åren 2022-2024.

Resultatet pekar också på vikten av att inom hela förvaltningen fortsätta arbetet med att säkerställa att alla involveras i verksamhetens utveckling och de beslut som påverkar arbetet. För första gången har medarbetarundersökningen inkluderat friskfaktorerna i mätningen. Förvaltningen har påbörjat analysen av resultatet och kommer arbeta med friskfaktorerna som grund i arbetsgrupper och på enheter för att involvera alla medarbetare i ett det verksamhetsnära arbetsmiljöarbetet.

Uppdrag från socialnämnden

Under 2024 har socialförvaltningen på uppdrag av socialnämnden tagit fram ett flerårigt program för att stärka enhetscheferna, så de kan agera som trygga förändringsledare. Arbetet har grundat sig på dialoger med samtliga ledningsgrupper för att inhämta enhetschefernas perspektiv och medskick. Planen har mynnat ut i åtta aktiviteter som kommer påbörjas under 2025 och rapporteras till socialnämnden i kommande delårsrapporter och verksamhetsberättelser.

Löner

I årets löneöversyn har förvaltningen satsat på att öka lönespridningen inom samtliga flertal yrken med målet att stärka konkurrenskraften bland erfarna, välutbildade och högpresterande medarbetare. Spridningen har förvisso ökat inom ett flertal yrken men målet att nå en ökad lönespridning hämmas av att ingångslönerna för nyrekryterade i många fall ökar minst i paritet med förvaltningarnas lönesatsningar. Medianlönen för alla tillsvidareanställda inom socialförvaltningen var i november 30 320 kronor per månad (jämfört med 29 300 kronor per månad i november 2023, alltså en ökning med 3,5 procent) och lönespridningen ökade med 0,4 procentenheter till 59,9 procent.

Vårdförbundets avtalskonflikt avbröts den 28 juni efter att ha pågått sedan den 25 april. Socialförvaltningen var den enda kommundelen i landet som blev drabbad av konflikten under hela konfliktperioden, vilket medförde stora påfrestningar på bemanningen och medarbetarna såväl som cheferna. Det nya avtalet som gäller fram till den 31 mars 2025, resulterade i en arbetstidsförkortning för nattpersonal som inte påverkade socialförvaltningens medarbetare, samt en löneökning snivå i paritet med övriga löneavtal. Samtliga löneavtal är under omförhandling inför kommande löneöversyn 2025.

Personalomsättning

Personalomsättningen i termer av avgångar har varit något lägre under året jämfört med föregående år. Sett över de senaste fyra åren har avgångarna hållit sig på ungefär samma nivå även om trenden är färre avgångar. Dock kommer ett förmodat ökat antal pensionsavgångar i kombination med behovet av nyrekryteringar till nystartade verksamheter att fördjupa kompetensförsörjningsutmaningen framöver, främst inom äldreomsorgen.

	Jan-nov 2024	Jan-nov 2023	Förändring
Externa avgångar	162	166	-4
- varav pension	28	29	-1
Interna avgångar	68	83	-15
- varav inom förvaltning	46	47	-1
- varav annan förvaltning	22	36	-14

Tabellen visar avgångar bland tillsvidareanställda uttryckt i antalet externa respektive interna avgångar. Med externa avgångar menas avgång där medarbetaren avslutat sin nuvarande anställning inom Region Gotland. Med interna avgångar menas att medarbetaren avslutat sin nuvarande anställning men tagit en ny anställning inom förvaltningen alternativt inom annan förvaltning i Region Gotland.

7.1 Antal årsarbetare

	Antal årsarbetare enl. produktion Nov 2024	Antal årsarbetare enl. prod Nov 2023	Förändring mot Nov 2023
Alla anställningsformer	1 372.58	1 339.17	33
Tillsvidare	1 259.36	1 201.34	58
Tidsbegränsad	113.22	137.83	-25

Antal årsarbetare enl. produktion: sysselsättning - frånvaro (ex. tjänstledighet, föräldraledighet, sjukdom) Semester tas inte bort

Hemtjänsten har arbetat intensivt med att få bemanningsplaneringen att följa brukarplaneringen, vilket resulterat i att antalet årsarbetare enligt produktion minskat med

27 årsarbetare (325 årsarbetare november 2023, jämfört med 298 årsarbetare november 2024). Även särskilda boenden har arbetat aktivt med att bemanna efter behov, men i och med övertagandet av Attendos verksamhet på Terra Nova har antalet medarbetare, såväl som årsarbetare enligt produktion, ökat jämfört med 2023. Borträknat Terra Novas 42 årsarbetare enligt produktion, visar socialförvaltningen en minskning i antalet årsarbetare enligt produktion. Störst ökning av årsarbetare enligt produktion, förutom inom särskilda boenden, uppvisar omsorgen om personer med funktionsnedsättning (+14 årsarbetare). Ökningen beror till stor del på återtagandet av personlig assistans och öppnandet av ett nytt boende i Visby.

Hemsjukvården har ökat antalet medarbetare på grund av utökade sjukskötersketjänster med hjälp av statsbidrag samt en arbetsterapeut från omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Därtill har avdelningen haft två basårssjuksköterskor varav en av dem anställts tillsvidare, samt haft vikarier för de sjuksköterskor som genomför sina vidareutbildningar. Avdelningen är fulltalig avseende arbetsterapeuter och fysioterapeuter.

Generellt ökar sysselsättningsgraderna och fler och fler arbetar heltid inom äldreomsorgen, där sysselsättningsgraderna tidigare varit låga. Förvaltningens genomsnittliga sysselsättningsgrad enligt anställningsavtalen har stigit till 95,9 procent (95,7 procent) och sysselsättningsgraden i produktionen har ökat till 81,1 procent (78,6 procent), vilket bland annat hänger ihop med minskad sjukfrånvaro. Samtidigt kan noteras att det finns en ökande efterfrågan på att arbeta på timanställning för att själv kunna styra sin tid.

7.2 Faktisk arbetad tid

Förvaltningen ökar något i arbetad tid på grund av fler årsarbetare och högre sysselsättningsgrader samt lägre sjukfrånvaro. Hemtjänsten (+27,3 heltidsarbetare), särskilda boenden (+33,6 heltidsarbetare) och omsorgen om personer med funktionsnedsättning (+13,8 heltidsarbetare) är de avdelningar som under perioden ökat mest i arbetad tid uttryckt i heltidsarbetare.

	Heltidsarbetare Jan - Nov 2024	Heltidsarbetare Jan - Nov 2023	Förändring
52 Socialnämnd	1 344.3	1 296.1	48.2
52001 SOF, gemensamt	14.2	14.1	0.1
52002 Myndighetsavdelning	46.7	46.1	0.6
52003 SÄBO	379.2	345.7	33.6
52004 Hemtjänst	306.5	279.2	27.3
52005 OoF	312.2	298.5	13.8
52006 Hemsjukvård	66.8	64.6	2.1
52007 IFO	138.3	138.1	0.2
52008 Kvalitetsavdelning	12.8	12.6	0.2
52010 HR-Avdelning (inkl timvikarier)	11.4 (67.5)	12.3 (97.2)	-0.9 (-29.8)

Tabellen visar faktisk arbetad tid (produktionstid) uttryckt i heltidsarbetare. Avser Budgeterad tid (schematid) + all övertid och mertid – all frånvaro (ex tjänstledighet, sjukfrånvaro, semester mm). Obs flexledighet ingår ej i beräkningen.

Mertiden och övertiden har under samma period minskat inom särskilda boenden och hemtjänsten, medan övertiden ökat inom omsorgen om personer med

funktionsnedsättning. Ökningen är delvis en konsekvens av fler basansvar samt svårigheter att bemanna inom bland annat personlig assistans.

	Övertid timmar Jan - Nov 2024	Övertid timmar Jan - Nov 2023	Förändring
52 Socialnämnd	28 491	32 195	-3 704
52001 SOF, gemensamt	14	16	-2
52002 Myndighetsavdelning	0	0	0
52003 SÄBO	7 271	11 097	-3 826
52004 Hemtjänst	8 504	10 575	-2 071
52005 OoF	10 601	7 387	3 215
52006 Hemsjukvård	849	826	22
52007 IFO	984	872	112
52008 Kvalitetsavdelning	45	30	15
52010 HR-Avdelning (inkl timvikarier)	18 (224)	39 (1 392)	-21 (-1 168)

Tabellen visar övertid per avdelning under perioden januari-november 2023 respektive 2024 samt skillnaden däremellan.

	Mertid timmar Jan - Nov 2024	Mertid timmar Jan - Nov 2023	Förändring
52 Socialnämnd	10 459	15 743	-5 284
52001 SOF, gemensamt	0	8	-8
52002 Myndighetsavdelning	0	0	0
52003 SÄBO	3 137	5 212	-2 075
52004 Hemtjänst	3 162	4 490	-1 327
52005 OoF	3 162	4 845	-1 684
52006 Hemsjukvård	491	547	-57
52007 IFO	496	548	-53
52008 Kvalitetsavdelning	11	84	-74
52010 HR-Avdelning (inkl timvikarier)	(1)	8 (8)	-8 (-7)

Tabellen visar mertid per avdelning under perioden januari-november 2023 respektive 2024 samt skillnaden däremellan.

7.3 Personalkostnader

Personalkostnader	Budget Jan - Dec 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse Jan - Dec 2024	Utfall Jan- Dec 2023	Förändring utfall %
Personalkostnader	-1 008 329	-1 036 017	-27 688	-979 859	5,7
Hyrpersonal	-1 160	-9 073	-7 913	-6 598	37,5

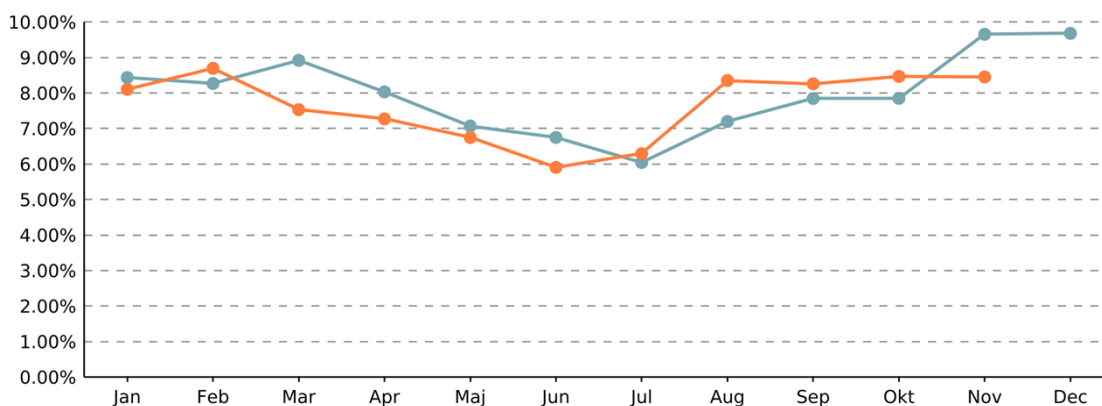
I tabellen visas personalkostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I tabellen visas utfall föregående period samt förändringen av utfall mellan åren uttryckt i procent.

Se mer om personalkostnaderna och kostnaderna för hyrpersonal under avsnitt 8. Ekonomisk uppföljning.

7.4 Sjukfrånvaro

Den ackumulerade sjukfrånvaron har minskat något jämfört med fjolåret och tendensen är fortsatt positiv trots att verksamheterna haft utmaningar med sjukskrivningar som berott på infektioner, influensor, Covid och förkylningar samt även längre sjukskrivningar som inte varit arbetsrelaterade. Kvinnorna har högre sjukfrånvaro än männen (8,1 procent jämfört med 6,0 procent). Sjukfrånvaron är högst i åldern över 50 år (8,6 procent) och lägst i åldern upp till 29 år (5,8 procent). Samtidigt är korttidssjukfrånvaron (dag 1-14) den rakt motsatta, där den yngre kategorin har högre korttidssjukfrånvaro (76 procent av all sjukfrånvaro inom ålderskategorin) medan de äldre har lägre korttidssjukfrånvaro (49 procent av all sjukfrånvaro inom ålderskategorin). Generellt har den korta sjukfrånvaron (dag 1-14) sjunkit något jämfört med samma period 2023 (januari-november) och utgör i november 54 procent (56 procent) av all sjukfrånvaro. Orsaken kan till viss del förklaras av att förvaltningen tydliggjort sjukskrivningsrutinen och börjat tillämpa aktiv sjukskrivning där arbetsgivaren redan från sjukskrivningsdagen tar en aktiv roll i medarbetarens återgång i arbete.

Under 2023 gjordes en stor hälsosatsning på medarbetare inom äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Utvärdering av satsningen presenterades visar att andelen som skattar sin hälsa som god eller mycket god ökade bland de som var med i satsningen. Resultatet har legat till grund för Region Gotlands nya friskvårdsriktlinje.

Tabellen visar sjuktalet månad för månad under 2024 (orange linje) samt sjuktalet månad för månad under 2023 (blå linje).

	Sjuktalet % Jan - Nov 2024	Sjuktalet % Jan - Nov 2023	Förändring % enheter
Alla	7.62	7.80	-0.18
Kvinna	8.08	8.24	-0.17
Man	5.97	6.18	-0.21

Sjuktalet visar hur stor andel av den avtalade anställningstiden för perioden anställda varit frånvarande på grund av sjukdom.

Särskilda boenden och hemtjänsten har infört rutinen aktiv sjukskrivning vilket bidragit till att sänka korttidsfrånvaron. Särskilda boenden har även tagit fram en handlingsplan för att öka friskvårdsaktiviteterna som innefattar aktiv sjukskrivning, uttag av friskvårdstimmen och idéer om friskvårdsaktiviteter. Inom förvaltningen finns fler exempel på engagemang inom friskvård, exempelvis har försörjningsstödsenheten gympa tillsammans på arbetsplatsträffar och kommer även ha friskvårdsbingo under 2025.

	Sjuktal % Jan - Nov 2024	Sjuktal % Jan - Nov 2023	Förändring % enheter
52 Socialnämnd	7.62	7.80	-0.18
52001 SOF, gemensamt	7.68	7.23	0.45
52002 Myndighetsavdelning	6.28	5.71	0.57
52003 SÄBO	8.76	9.79	-1.03
52004 Hemtjänst	7.83	9.09	-1.26
52005 OoF	8.56	7.19	1.37
52006 Hemsjukvård	7.17	6.93	0.24
52007 IFO	3.91	3.51	0.40
52008 Kvalitetsavdelning	6.63	8.48	-1.85
52010 HR-Avdelning	5.48	5.73	-0.25

Tabellen visar sjuktal för respektive avdelning 2023 och 2024, samt skillnaden däremellan.

8 Ekonomisk uppföljning

8.1 Budget 2024

Inför 2024 ökades budgetramen med 6 procent. Budgetramen för LSS-verksamheten ökades med 15 mnkr. Åskande var på 40 mnkr för att komma till rätta med underfinansieringen av verksamheten. För ökade löner utbildade undersköterskor tillfördes 4,6 mnkr och för ökade personalkostnader tillfördes 31,3 mnkr. 32,4 mnkr tillfördes utifrån resursfördelningsmodellen kopplat till ökat antal äldre invånare samtidigt som en besparing på 15 mnkr sänkte budgeten för äldreomsorgen. 18 mnkr har budgeten ökat för prisökningar med 3,5 procent på externa avtal. Interna prisökningar kompenseras med 7 mnkr för lokalkostnader, 2 mnkr för måltider samt 0,9 mnkr för övriga interna varor och tjänster.

Budgetram socialnämnden, tkr	2024
Justerad driftbudgetram 2023	1 602 729
Personalkostnadsuppräknig	31 344
Tillskott löneökning usk	4 600
Resursfördelningsmodell äldreomsorg	32 427
Besparing	-15 000
Indexuppräknig externa avtal	18 000
Tillskott LSS	15 000
Förändring lokalkostnader	7 030
Förändring interna kostnader TKF	897
Förändring interna kostnader RSF	1 990
Övrig justering internränta förändrad	150
Budgetram 2024	1 699 167
Skillnad mot föregående år	96 438
%-ökning	6,0%

8.2 Helårsresultat

8.2.1 Resultat konto

Resultatet för 2024 är ett underskott mot budget på 14 mnkr. Underskottet är dock bättre än senaste prognosen då det varit lägre kostnader än beräknat under hösten, främst som en effekt av fokus på schemaläggning och bemanning, lägre kostnad för köp av verksamhet samt att det också tillkommit statsbidrag. För att komma till rätta med underskott mot budget pågår flera aktiviteter som beskrivs närmare under avsnitt 8.5 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas

Intäkterna är 29 mnkr lägre än budget och avvikelsen avser främst interna poster så som intern resursfördelning och försäljning av vara/tjänst, som avser interna mellanhanden som rör personal. Främsta orsaken till avvikelsen är budgetteknisk och avser LSS-verksamheten som är kraftigt underfinansierad. Detta gör att det blir en differens mellan intäkter och kostnader avseende intern resursfördelning. Det är också en stor avvikelse mot budget för statsbidrag där intäkten överstiger budget, här är dock svårt att budgetera då statsbidrag inte är kända när budgeten läggs. Övriga intäkter avser hyror från brukare och intäkten överstiger budget.

Kostnaderna är 15 mnkr lägre än budget. Personalkostnaderna är 27 mnkr högre än budget medan kostnaderna för köp av huvudverksamhet är 15 mnkr lägre än budget. Personalkostnaderna måste alltid ses i sammanhang med kostnaderna för köp av huvudverksamhet, då förvaltningen både utför verksamhet i egen regi och har flera privata utförare. I övrigt är det en negativ avvikelse för posten lokaler och förbrukningsmaterial, vilket avser hjälpmedel, välfärdsteknik, skyddsmaterial, arbetskläder och livsmedel. Budgeten för övriga kostnader och intern resursfördelning är lägre än budget, detta avser poster som är svåra att budgetera.

Ekonomirapport kostnadsslag, tkr

Kontostruktur	Budget Jan - Dec 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse Jan - Dec 2024	Utfall Jan- Dec 2023
Resultat	-1 699 167	-1 712 771	-13 604	-1 597 176
INTÄKTER	984 342	955 776	-28 565	904 463
Taxor och Avgifter	68 350	77 272	8 922	70 143
Bidrag	14 342	65 792	51 449	68 287
Försäljning vara/tjänst	106 822	24 889	-81 933	21 206
Intern resursfördelning	748 530	736 265	-12 266	697 882
Övriga intäkter hyror	46 297	51 559	5 262	46 946
KOSTNADER	-2 683 509	-2 668 548	14 961	-2 501 639
Personal	-1 008 329	-1 035 624	-27 295	-979 859
Köp av tjänst	-59 058	-67 613	-8 555	-62 755
Köp huvudverksamhet	-522 985	-508 026	14 958	-482 427
Förbrukningsmaterial	-38 344	-52 649	-14 305	-54 452
Lokaler	-107 988	-114 370	-6 382	-105 132
Avskrivning, internränta	-2 550	-2 559	-8	-2 544
Intern resursfördelning	-756 078	-733 111	22 967	-667 234
Övriga kostnader	-188 176	-154 595	33 581	-147 237

8.2.2 Resultat verksamhet

Sett till verksamheten är det ett överskott på 37 mnkr för insatser enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Överskottet beror på att behov av äldreomsorg inte ökat i den takt som planerats. För LSS-insatser är det ett underskott på 59 mnkr mot budget, trots att verksamheten bedrivs med låga kostnader så är verksamheten underfinansierad sedan flera år. Under året har kostnaderna ökat då det tillkommit 18 platser på bostad med särskild service. Tidigare har det varit brist på platser och beslut om insats har inte kunnat verkställas. För individ- och familjeomsorg redovisas ett underskott på nästan knappt 2 mnkr och för flyktingmottagningen redovisas ett överskott på drygt 2 mnkr.

En närmare analys av respektive verksamhet finns under avsnittet 8.4 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi. För att arbeta mer effektivt och sänka kostnaderna pågår ett antal åtgärder, se vidare avsnitt 8.5 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Ekonomirapport utfall verksamhet, tkr

	Budget Jan - Dec 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse Jan - Dec 2024	Utfall Jan- Dec 2023	Förändring utfall %
Verksamhetsstruktur	-1 699 167	-1 712 771	-13 604	-1 597 176	7,2
11 Nämnd- och styrelseverksamhet	-2 729	-2 167	562	-2 403	-9,8
14 Nämndadministration	-1 472	-1 504	-32	-1 355	11,0
51 Gemensamt SOF	-41 696	-36 398	5 298	-38 410	-5,2
52 Vård och omsorg enl SOL	-1 020 011	-982 535	37 476	-912 177	7,7
53 Insatser enligt LSS	-301 584	-361 048	-59 464	-323 260	11,7
54 Individ och familjeomsorg	-286 701	-288 526	-1 825	-281 521	2,5
55 Handläggning	-34 128	-31 638	2 491	-29 214	8,3
59 Bostadspolitiska frågor	-9 645	-10 322	-677	-8 853	16,6
61 Flyktingmottagning	0	2 119	2 119	984	115,3
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-1 200	-752	448	-967	-22,2

Inom socialförvaltning är verksamheterna organiserade i olika avdelningar, nedanstående tabell visar ekonomisk rapport för avdelningarna.

Ekonomirapport utfall organisation, tkr

	Budget Jan - Dec 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse Jan - Dec 2024	Utfall Jan- Dec 2023	Förändring utfall %
52 Socialnämnd	-1 699 167	-1 712 771	-13 604	-1 597 176	7,2
52001 SOF, gemensamt	-29 796	-25 781	4 015	-28 070	-8,2
52002 Myndighetsavdelning	-1 164 321	-1 141 511	22 810	-1 054 941	8,2
52003 SÄBO	-53 764	-60 956	-7 192	-48 918	24,6
52004 Hemtjänst	-42 077	-57 976	-15 899	-50 632	14,5
52005 OoF	-27 870	-50 211	-22 341	-47 159	6,5
52006 Hemsjukvård	-69 363	-69 011	352	-64 328	7,3
52007 IFO	-287 901	-287 160	742	-281 502	2,0
52008 Kvalitetsavdelning	-14 263	-12 883	1 380	-13 479	-4,4
52010 HR-Avdelning	-9 812	-7 283	2 529	-8 148	-10,6

8.3 Nettokostnadsutveckling

8.3.1 Nettokostnadsutveckling kostnadsslag

Nettokostnaden, alltså intäkter minus bruttokostnader, uppgår till 1 713 mnkr och detta är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som ökar med 6 procent och köp av verksamhet från privata utförare som ökar med 5 procent. Övriga poster som ökar är lokalkostnader och måltider som ökar med runt 9 procent vardera.

8.3.2 Intäkter

Intäkterna totalt sett har ökat med 6 procent till 956 mnkr. Av intäkterna avser cirka 751 mnkr interna poster. Externa intäkterna cirka 205 mnkr vilket är 7 procent lägre än 2023. Minskningen avser främst ett generellt statsbidrag 2023 som fördelades internt. I övrigt så ökar omvårdnadsavgifter och hyror (posten övriga intäkter).

Taxor och avgifter

Avgifter inom äldreomsorgen, hemsjukvård samt måltidsavgifter ökar 11 procent till 77 mnkr vilket beror på att det är fler brukare inom äldreomsorgen samt att brukare troligtvis har ett bättre betalningsutrymme. Kostnaden för nedskrivna fordringar uppgår till 2 mnkr, vilket främst avser äldreomsorgen. Fordringarna är äldre än två år och har gått från inkasso till långtidsbevakning.

Bidrag

För 2024 redovisas 66 mnkr som intäkt från bidrag, vilket är en liten minskning från föregående år. Av detta avser 49 mnkr statsbidrag som ansökts om från socialstyrelsen, SKR och kammarkollegiet. Här ingår också ersättning från Försäkringskassan för personlig assistans med 6 mnkr, ersättningarna från Migrationsverket med 5 mnkr samt bidrag för arbetsmarknadsinsatser 3 mnkr. I posten ingår också återbetalning av försörjningsstöd med 3 mnkr.

Socialförvaltningen har ansökt om 57,2 mnkr i statsbidrag, använt 49,5 mnkr och det kvarstår 7,1 mnkr. Detta avser äldreomsorgslyftet och ska återbetalas. Verksamheterna har svårt att släppa fler medarbetare för studier och samtidigt klara av bemanningen, därför blir det bidrag kvar. Det finns också statsbidrag kvar för arbetet mot våld i nära relation. Hela bidraget uppgick till 0,7 mnkr och här finns 0,5 mnkr kvar vilket balanseras över till 2025.

Statsbidraget för att stärka äldreomsorgen var 30 mnkr och statsbidraget för att arbeta med god och nära vård 4,8 mnkr. Dessa statsbidrag har använts till bland annat att anställa fler sjuksköterskor, förstärkning med övrig personal samt att satsa på kompetensutveckling inom till exempel demensvård och utbildning till distriktssköterska. Bidrag har också, utifrån ansökan, fördelats till samtliga utförare inom särskilt boende och hemtjänst.

För extra habiliteringsersättning har förvaltningen fått 3 mnkr i statsbidrag. Bidraget betalas ut direkt till brukare som deltagit i daglig verksamhet inom LSS. Exempel på övriga statsbidrag är överenskommelse om psykisk hälsa, införande av ny socialtjänstlag samt statsbidrag för att arbeta med att stärka det civila försvaret.

Statsbidrag 2024, tkr	erhållet	använt	resterande
Ny Socialtjänstlag	-852	-852	0
Äldreomsorgslyftet	-12 879	-5 744	7 136
Stärkt äldreomsorg	-30 320	-30 320	0
God och nära vård	-4 807	-4 807	0
Stärka civila försvaret	-840	-840	0
Ensamhet hälsosamtal	-88	-88	0
Motverka ensamhet	-756	-756	0
ProSafe Fallförebyggande	-53	-53	0
Psykisk hälsa	-2 860	-2 860	0
Föräldraskapsstöd	-80	-80	0
Våld i nära relation	-675	-159	516
Habiliteringsersättning LSS	-2 982	-2 982	0
Summa	-57 192	-49 540	7 652

Försäljning av vara/tjänst

Intäkterna för posten uppgår till 25 mnkr varav 11 mnkr avser extern försäljning, vilket är nivå med föregående år. Av detta avser försäljning inom daglig verksamhet inom LSS 2,7 mnkr. 14 mnkr avser interna poster och personalresurser.

Intern resursfördelning

Posten avser intäkter inom socialförvaltningen. Föregående år fanns ett generellt statsbidrag på 30 mnkr för att socialförvaltningen hade minskat antal timanställda i äldreomsorgen under 2021. Förvaltningen har tyvärr inte lyckats nå upp till kriterierna för detta statsbidrag på senare år. Detta statsbidrag var generellt, fördelades från regionsstyrelseförvaltningen och redovisades under posten intern resursfördelning.

Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgår till 34 mnkr och avser hyror från brukare för bostäder, intäkterna ökar 10 procent, ökningen relateras till allmänna kostnadsökningar och därmed höjda hyror.

8.3.3 Kostnader

Bruttokostnaden 2024 är 7 procent högre än föregående år och uppgår till 2 669 mnkr. Bruttokostnaderna exklusive interna poster uppgår till 1 935 mnkr och ökar 6 procent. Den största kostnadsposten är personalkostnaderna som ökar mer än löneökningarna då det är fler arbetade timmar (fler årsanställda) och lägre sjuktal. Kostnad för köp av verksamhet ökar vilket främst beror på att det tillkommit platser inom bostad med särskild service LSS. Fram till i början av året var det brist på platser och socialförvaltningen fick betala särskild avgift för ej verkställda beslut. Kostnaderna för förbrukningsmaterial minskade medan kostnaderna för livsmedel och måltider samt lokaler ökade relativt mycket.

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgår till 1 036 mnkr, vilket är en ökning med 5,7 procent mot föregående år. Personalkostnaderna överstiger budgeten med 27 mnkr och det är större avvikelser för hemtjänst, särskilt boende samt LSS-verksamheten i egen regi. Personalkostnaderna är klart lägre än prognos vilket är en orsak till förbättrat resultat.

Totalt sett är det fler anställda och mer arbetad tid. Det är volymökning inom LSS-verksamheten med två nya verksamheter samt inom äldreomsorgen där ett särskilt boende togs över i november. I övrigt är det ingen större förändring av volym. Verksamheterna

arbetar mycket med att anpassa schemaläggning och bemanning, bedömningen är att det går att sänka personalkostnaderna ytterligare.

Sommarmånaderna var relativt kostsamma med många vikarier och en ovanligt stor kostnadsökning. Förvaltningen erbjöd en sommarbonus till vikarier vilket gjorde det lättare att rekrytera medarbetare. Runt 400 medarbetare nappade på erbjudandet och kostnaden uppgick till cirka 3 mnkr, vilket belastat utförarnas ekonomi. Erbjudandet om bonus kommer att fortsätta nästa sommar, med vissa justeringar.

Kostnaderna för övertid minskar med 12 procent, det minskar inom äldreomsorgen medan det är en relativt stor ökning inom omsorgen om funktionsnedsatta. Kostnaderna för timlöner ökar 25 procent och ökningen avser samtliga avdelningar, förutom hemsjukvården. Sjuktalen fortsätter att sjunka vilket gör att kostnaden för sjuklöner minskar med 3,6 procent till 19 mnkr.

Hyrpersonal

Socialförvaltningen har brist på socionomer inom barn- och ungdomsvården samt i viss mån sjuksköterskor inom äldreomsorgen, därför används hyrpersonal. Kostnaderna för hyrpersonal har ökat rejält mot föregående år, från 6,4 mnkr till 9,1 mnkr för perioden. Ökningen avser socionomkonsulter där kostnaden uppgick till 7 mnkr. Barn- och ungdomsvården har ett flertal vakanser vilket gjort att verksamheten fått hyra in socionomkonsulter. 2 mnkr avser hyrsjuksköterskor till särskilt boenden och korttidsenheten. Det är mycket svårt att uppskatta behovet av hyrpersonal förkommande år när budgeten läggs på hösten, därför är det en avvikelse mot budget. Kostnaden för hyrpersonal redovisas under posten Köp av tjänst.

Köp av tjänst

Periodens kostnader för köp av tjänst har ökat med 8 procent till 68 mnkr. I posten ingår administrativa tjänster, hyrpersonal och måltider. Här är det främst kostnaderna för hyrpersonal och måltider som ökar, se avsnitt om hyrpersonal ovan. Ökad kostnad för måltider beror främst på att det går åt fler matportioner då socialförvaltningen tagit över ett särskilt boende.

Köp av huvudverksamhet från privata utförare

Köp av verksamhet från privata utförare har ökat med 5 procent till 508 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på fler placeringar inom LSS och ökning av ersättningar. Ersättningen räknas enligt avtal upp varje år upp med omsorgsprisindex, OPI, och för 2024 blev OPI ovanligt högt och landade på 5 procent. I budgeten tillfördes medel som motsvarar en ökning på 3,5 procent. Tillförda budgetmedel täcker alltså inte verkliga prisökningar. Enligt budget och prognos skulle dock kostnaderna för köp av verksamhet inom främst inom LSS-området varit betydligt större. Det är en stor avvikelse och en av förklaringarna till det förbättrade resultatet för socialförvaltningen.

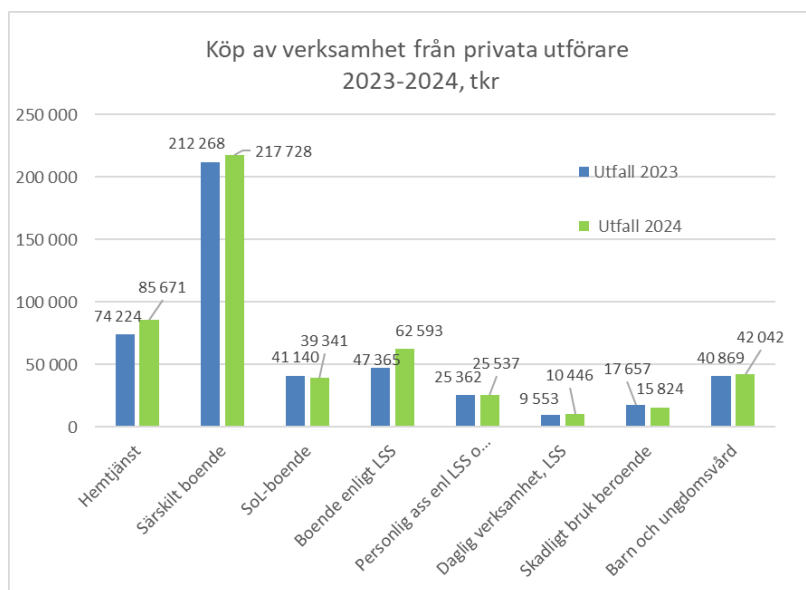
Kostnaderna för köp av särskilt boende och hemtjänst uppgår till 343 mnkr vilket motsvarar en ökning på 5 procent. Ökningen avser hemtjänst där antalet beviljade timmar ökat för privat verksamhet, kostnadsökningen är 15 procent. Kostnaderna för särskilt boende ökar bara med 1 procent då förvaltningen köper färre platser. Detta beror delvis på att socialförvaltningen tog över ett boende med 60-platser från en privat utförare i november. Det är också ett minskat behov av platser, vilket blir alltmer tydligt då det finns tomma platser på de flesta äldreboendena. När det finns enstaka tomma platser i egenregi

så är det svårt att anpassa personalen på kort sikt. Kostnaderna i egenregi finns alltså kvar, och det innebär stora extra kostnader att då köpa platser från privata utförare.

Inom LSS-verksamhet ökar kostnaderna med 17 procent till 99 mnkr. Ökningen avser främst bostad med särskild service där kostnaden ökat med 32 procent till 63 mnkr. Ökningen beror på att det nu tillkommit platser, tidigare har det funnits kö med brukare med ej verkställda beslut och socialförvaltningen har fått betala särskild avgift. Det är en rejäl kostnadsökning för boendena inom LSS-området under året och för detta finns ingen finansiering. Den stora minskningen av kostnaden mot budget och prognos beror främst på senare inflyttningar, att vissa insatser förändrats samt att myndighetsavdelningen arbetat intensivt med att avsluta placeringar på fastlandet och ta hem brukare till Gotland.

För daglig verksamhet är ökningen 9 procent vilket beror på att det är något fler brukare. För personlig assistans är det ingen större skillnad mot föregående år, kostnaden är 26 mnkr.

Inom individ- och familjeomsorgen har kostnaderna för köp av verksamhet minskat med 4 procent och uppgår till 65 mnkr. Kostnaderna för placeringar inom skadligt bruk och beroende fortsätter att minska medan kostnaderna för barn- och ungdomsvården ökar något.

Sammanställning köp av verksamhet från privata utförare, se bilaga 4.

Viktiga händelser under året – privata utförare 2024

Avtalsformer

Driftentreprenader

Socialnämnden hade vid årets utgång fyra olika avtal avseende driftentreprenader, tre avtal omfattade särskilt boende och ett omfattade familjerådgivning. Driftentreprenader upphandlas enligt LOU, lag om offentlig upphandling.

Lag om valfrihetssystem, LOV

Socialnämnden har två olika valfrihetssystem enligt LOV, utförande av hemtjänst dag/kväll och utförande av daglig verksamhet. Ansökningar tas emot löpande, avtal tecknas med

godkända leverantörer som därefter har rätt att erbjuda tjänster inom ramen för valfrihetssystemet.

Enstaka platser

Köp av enstaka platser sker inom särskilt boende, bostad med särskild service, samt inom individ- och familjeomsorgens verksamhetsområde. Avtal upphandlas enligt LOU.

Händelser under året - avtal och upphandling

LOV Hemtjänst

Under 2024 har inga nya ansökningar kommit in i systemet. Vid årets slut hade fyra leverantörer avtal inom ramen för LOV Hemtjänst.

LOV Daglig verksamhet

Avtal finns med tre olika leverantörer, övrig daglig verksamhet bedrivs i egen regi. Under 2024 har inga nya ansökningar kommit in.

Driftentreprenad Terra Nova äldreboende

Avtalet med Attendo upphörde, och från den 1 november drivs verksamheten i socialnämndens egen regi

Driftentreprenad Hemse äldreboende och Iliansgården

Avtalet med Attendo har förlängts och gäller nu till och med 2029-09-30.

Driftentreprenad Katthammarsvik äldreboende

Avtalet med Vardaga har förlängts och gäller nu till och med 2029-08-31.

Personlig assistans

Avtalet med Omsorgshuset upphörde den 1 februari, och verksamheten övergick till socialförvaltningens egen regi. I oktober fick socialförvaltningen i uppdrag av socialnämnden att genomföra en ny konkurrensutsättning av den personliga assistans som idag utförs inom OOF. Upphandling kommer att ske under första halvåret 2025.

Förbrukningsmaterial

Kostnaden för förbrukningsmaterial uppgår till 53 mnkr och det är en minskning med 3 procent jämfört med 2023, och det beror främst det under föregående år köptes in utrustning och välfärdsteknik som finansierades med statsbidrag. Kostnaden för sjukvårds- och skyddsmaterial minskar också. Däremot ökar kostnaderna för hjälpmedel med 30 procent till nästan 24 mnkr. Detta beror främst på ökad volym i och med att det tillkommit fler brukare i egen regi, både särskilt boende och bostad med särskild service LSS.

Lokaler

Kostnaderna för lokaler ökar 9 procent till 114 mnkr. Kostnadsökningen beror framför allt på att hemsjukvården flyttat till nya lokaler som hyrs in på Visborgsområdet. Nettokostnaden för lokaler, alltså bruttokostnad reducerad med intäkter från brukare, uppgår till 63 mnkr vilket är en ökning med 8 procent.

Intern resursfördelning

Kostnaderna ökar men det avser interna poster som främst avser köp av tjänster och personal mellan avdelningarna.

Övriga kostnader

Övriga kostnader ökar med 5 procent till 155 mnkr. Här ingår utbetalt försörjningsstöd som ökade med nästan 7 procent till 56 mnkr. Det är ingen ökning av antalet hushåll däremot ökar utbetalningar per hushåll 2024. Här ingår också ersättningen till försäkringskassan för personlig assistans, ersättningen är i nivå med föregående år och uppgår till 34 mnkr. Bostadsanpassningsbidraget, som också ingår här, har ökat med över 25 procent och uppgår till nästan 8 mnkr. I övriga kostnader ingår även transporter, resor, annonser, försäkringar och olika typer av avgifter. I posten ingår också upparbetade kostnader på 8 mnkr för särskilda boendet Tingsbrogården. Det inte blev den ut- och nybyggnad som var planerad då vattenförsörjningen inte kunde lösas.

Ekonomirapport nettokostnad, tkr

Kontostruktur	Budget Jan - Dec 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse Jan - Dec 2024	Utfall Jan- Dec 2023	Förändring utfall %
Resultat	-1 699 167	-1 712 771	-13 604	-1 597 176	7,2
INTÄKTER	984 342	955 776	-28 565	904 463	5,7
Taxor och Avgifter	68 350	77 272	8 922	70 143	10,2
Bidrag	14 342	65 792	51 449	68 287	-3,7
Försäljning vara/tjänst	106 822	24 889	-81 933	21 206	17,4
Intern resursfördelning	748 530	736 265	-12 266	697 882	5,5
Övriga intäkter hyror	46 297	51 559	5 262	46 946	9,8
KOSTNADER	-2 683 509	-2 668 548	14 961	-2 501 639	6,7
Personal	-1 008 329	-1 035 624	-27 295	-979 859	5,7
Köp av tjänst	-59 058	-67 613	-8 555	-62 755	7,7
Köp huvudverksamhet	-522 985	-508 026	14 958	-482 427	5,3
Förbrukningsmaterial	-38 344	-52 649	-14 305	-54 452	-3,3
Lokaler	-107 988	-114 370	-6 382	-105 132	8,8
Avskrivning, internränta	-2 550	-2 559	-8	-2 544	0,6
Intern resursfördelning	-756 078	-733 111	22 967	-667 234	9,9
Övriga kostnader	-188 176	-154 595	33 581	-147 237	5,0

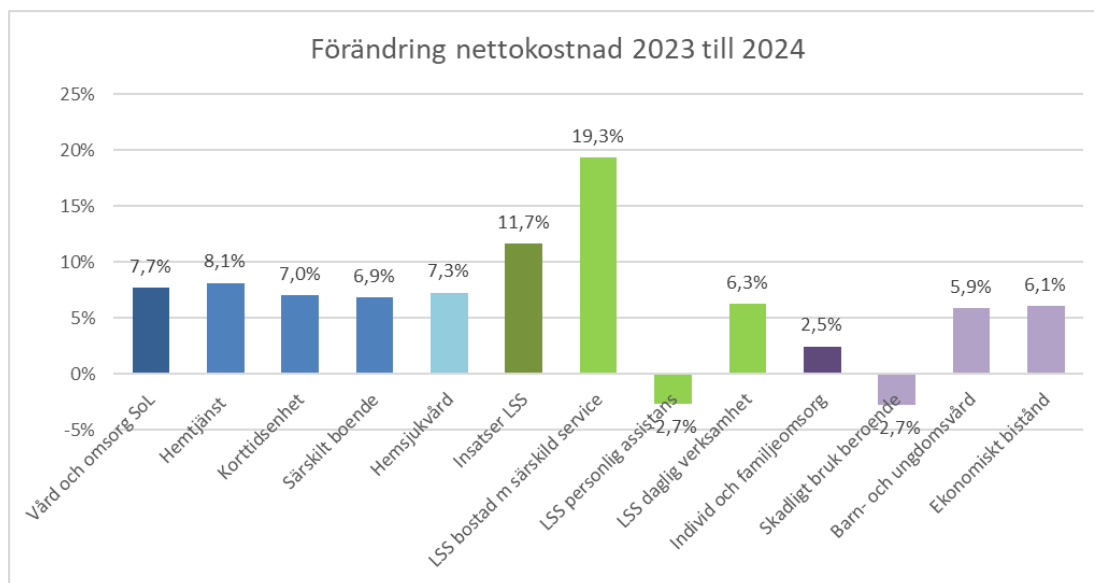
I tabellen visas intäkter och kostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I tabellen finns även fjolårets redovisade intäkter och kostnader samt förändringen av utfall mellan åren uttryckt i procent..

8.3.4 Nettokostnadsutveckling verksamhet

För perioden är nettokostnadsökningen för insatser inom vård och omsorg enligt SoL 8 procent. Orsaken till ökningen är en liten volymökning inom privat hemtjänst samt relativt stor kostnadsökning av omsorgsprisindex, OPI, som reglerar ersättning till de flesta privata utförarna. Det är också relativt stor ökning av personalkostnader för utförare i egen regi.

Nettokostnadsökningen inom LSS-området är 12 procent vilket beror på att det tillkommit fler placeringar på bostad med särskild service. För individ- och familjeomsorgen ökar nettokostnaden med endast 2,5 procent.

Förändrad nettokostnad mellan 2023 och 2024 per större verksamhetsområde

Läs om respektive verksamhet i nedanstående avsnitt, samt bilaga 2 Statistik och volymer. Bilaga 5 Ekonomiska rapporter visar en sammanfattning av socialförvaltningens ekonomi.

8.4 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi

8.4.1 Beställar- och utförarorganisation

Socialförvaltningen har en beställar- och utförarorganisation för stora delar av insatserna enligt socialtjänstlagen, SoL (äldreomsorg och psykisk funktionsnedsättning) och för LSS-insatser (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Insatserna ersätts i regel enligt ersättningsmodeller. Hemtjänst mellan klockan 7 till 22 och daglig verksamhet LSS bedrivs enligt lagen om valfrihet, LOV. Särskilt boende och bostad med särskild service drivs i både egen och privat regi medan hemtjänst natt bedrivs i egen regi. Hemsjukvården bedrivs i egen regi med anslagsbudget. Inom individ- och familjeomsorgen som har anslagsbudget finns viss uppdelning i beställare och utförare inom avdelningen.

Uppdelningen nedan följer den ekonomiska rapporteringen till statliga myndigheter och innebär uppdelning i fyra delar, insatser enligt SoL, insatser enligt LSS, individ- och familjeomsorg (SoL, LVU och LVM) samt flyktingverksamhet.

8.4.2 Vård och omsorg enligt SoL: Äldreomsorg och personer med psykisk funktionsnedsättning

I vård och omsorg enligt socialtjänstlagen ingår vård och omsorg i ordinärt boende, särskilt boende, omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning och hemsjukvård. Överskottet för verksamheten uppgår till 37 mnkr och nettokostnadsökning är 8 procent. Socialförvaltningen bedriver verksamheten med relativt låga kostnader nationellt sett.

En volymökning har skett inom äldreomsorgen främst för insatserna trygghetslarm och trygghetskamera, dock har det inte skett motsvarande minskning av fysiska nattinsatser. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen finns en förväntan att konsumtionen av hemtjänst ska öka, men i nuläget är det ingen större förändring. Från och med november 2024 infördes förenklade ansökningsformen vilket avser trygghetslarm samt

serviceinsatserna inköp, städ och tvätt. Syftet är att skapa en mer tillgänglig socialtjänst för medborgare och möjliggöra insatser för brukare som önskar dessa utan biståndsprövning. Målsättningen är också att insatserna ska nå brukarna tidigare för att på det sättet motverka och bromsa eventuella risker för minskad funktionsförmåga senare i livet. Insatserna kan komma att utökas i och med det arbete som pågår kring nya socialtjänstlagen. Om och hur detta påverkar det ekonomiska läget framåt är oklart.

Ett särskilt boende med 60 platser på Terra Nova i Visby togs över från privat regi till drift i egen regi 1 november. Då dygnersättningen till utföraren i privat regi var relativt låg kommer kostnaden för driften att öka.

Kostnaderna för utskrivningsklara patienter i slutenvård uppgår till 1,2 mnkr, vilket är betydligt lägre än tidigare år. Myndighetsavdelningen har under hela året fortsatt arbetat med berörda aktörer för att utveckla utskrivningsprocessen vilket har resulterat i att färre brukare är kvar på sjukhuset trots att de är utskrivningsklara. Något som är positivt för brukare och verksamheterna. Att följa effekterna av det arbete som genomförts när det gäller betalningsansvaret är komplicerat och innebär mycket manuellt arbete. För att underlätta detta framåt utvecklas nu en ny kommunikationsplattform, som förhoppningsvis kan tas i drift under andra kvartalet.

Antalet brukare med insatser inom socialpsykiatrin har långsamt men stadigt ökat under de senaste åren. Både insatsen boendestöd och bostad med särskild service SoL ökar.

Vård och omsorg i ordinärt boende

Vård och omsorg i ordinärt boende avser hemtjänst, korttidsenhet och trygghetslarm. Hemtjänst dag/kväll inom Region Gotland bedrivs enligt lagen om valfrihetssystem, LOV och det finns fyra privata utförare samt egen regi. Sett till antalet timmar bedrivs en tredjedel av hemtjänst dag/kväll i privat regi. Ersättningen per hemtjänststimme är differentierad utifrån om brukarna bor i tätort eller landsbygd. Nettokostnaden för hemtjänsten totalt uppgår till 321 mnkr vilket är en ökning med 8 procent mot föregående år.

Antal hemtjänststimmar ökar med 4 procent i jämförelse och antalet brukare ökar med 5 procent under 2024. Det är en ökning av beviljade hemtjänststimmar för utförare i privat regi medan det är en liten minskning för utförare i egen regi. Det är främst antalet brukare med insatsen trygghetslarm som ökar. Antalet brukare med matdistributionen har ökat med cirka 60 och uppgår nu till cirka 250 brukare.

Utförare i egen regi Hemtjänst LOV dag/kväll - Avdelningen hemtjänst

Den egna regin bedrivs enligt LOV med ersättning per timme för beviljad tid. För 2024 redovisas ett underskott på 16 mnkr. Avdelningen hade planerat för stor ökning av beviljade timmar, men istället minskade beviljade hemtjänststimmar något. Med anledning av detta anpassas nu personalstyrkan till behovet, det är stort fokus på att se över och effektivisera bemanningen. Detta ger effekt vilken syns under hösten med färre antal anställda och minskade personalkostnader.

Allmänt är det allt större inslag av sjukvårdande insatser, vilket ökar kostnaderna. Detta kräver viss kompetens, vilket inte alla medarbetare har och då blir det svårare att planera och utföra insatserna. Brukare som kommer hem från sjukhus har ofta ett ganska avancerat

behov av vård och omsorg och då är det färre medarbetare kan vara till hjälp för brukarna och möta deras behov.

Arbetet kring läkemedelsautomater fortsätter och målet är att varje automat ska bära sig ekonomiskt vilket gjort att antalet automater minskat. I övrigt så ökade kostnaderna för fordon under året vilket är en konsekvens av brist på delar till bilar, vilket fördyrat reparationer och tillfälliga ersättningsbilar.

Utförare i egen regi Hemtjänst natt

Verksamheten är anslagsfinansierad och bedrivs inom avdelningen hemtjänst. För verksamheten redovisas ett överskott för helåret.

Korttidsenhet (avdelningen särskilt boende)

Korttidsenheten bedrivs i egen regi inom avdelningen särskilt boende och har anslagsbudget. För att få bättre ekonomiska förutsättningar tillfördes 6 mnkr i budget 2024 och nu redovisas ett överskott mot budget.

Vård och omsorg i särskilt boende

För närvarande finns det 658 platser i särskilt boende för äldre. I egen regi har antalet platser ökat med 60 och det finns nu 387 platser. Antalet platser på entreprenadavtal har minskat med 60 till 130 platser, och upphandlat som ramavtal finns 141 platser. I nuläget är det överskott på platser. Under året har det funnits lediga platser på särskilt boende som delvis har berott på svårigheter att belägga geografiska ytterområden såsom norra och södra Gotland. Mot slutet av året har ytterligare lediga platser tillkommit, vilket resulterar i lägre kostnader för köp av platser. Det är också färre brukare som under året som ansökt om särskilt boende.

Avdelningen särskilt boende (egen regi, exklusive korttidsenhet)

För perioden redovisas ett underskott på 8 mnkr (exklusive korttidsenheten).

Den enskilt största händelsen är att det särskilda boendet Terra Nova med 60 platser, tagits över från november. Avdelningen har lagt mycket resurser på att ta över verksamheten, främst vad gäller bemanning.

Avdelningen arbetar med bemanning och resursfördelning utifrån grundbemanning per boendeplats, ett bemanningsnyckeltal. Dock är det ett pågående arbete som kräver förändrat arbetssätt och kan leda till en upplevd sämre kvalitet och sämre arbetsmiljö. Enheterna bemannar efter behov som kan uppstå utöver grundbemanning. Exempel palliativ vård samt oro och arbetsmiljöåtgärder.

Det är stora ekonomiska utmaningar för små enheter så som Syrengården, Fältgatan, Åvallegården och Tingsbrogården. De påverkas av heltidsarbete samt förändrade regler för schemaläggning enligt kollektivavtalet AB §13, som gör det svårare att bemanna efter behov. Dessa enheter arbetar nu systematiskt med sin bemanning för att nå kostnadsminskningar och det har genomförts risk- och konsekvensanalys på enheterna. De större boendena har bättre ekonomiska förutsättningar genom att de kan få till en mer följsam bemanning.

Stora svårigheter att rekrytera sjuksköterskor på korttidsenheten och samt två boenden har gjort att hyrpersonal fått användas, en kostnad på drygt 2 mnkr.

Hemsjukvård

Hemsjukvården redovisar ett litet överskott på 0,4 mnkr mot budget och en ökning av nettokostnaden med 7,3 procent.

Totalt har 6,1 miljoner kronor erhållits i statsbidrag. Medlen har bidragit till utökning av två sjukskötersketjänster, två underskötersketjänster, två distriktssköterskeutbildningar, en objektförvaltare och utbildning till magister sjuksköterska i demensvård samt inköp av utrustning i samband med flytt till Visborgsområdet. Under året har även två basårssjuksköterskor haft placering i hemsjukvården. Statsbidrag har även finansierat läkemedelsautomat för drygt 3 mnkr.

Under året har en ökad ersättning för patienter i behov av specialiserad palliativ vård erhållits, så att kostnaderna nu täcks. Den totala ersättningen för 2024 landade på 3,4 mnkr vilket är en ökning med totalt 1,7 mnkr i jämförelse med föregående år.

Arbeterapeutuppdraget i omsorgen om funktionsnedsatta flyttades vid årsskiftet tillbaka till hemsjukvården. Socialförvaltningens övertag av särskilda boendet på Terra Nova krävde utökade resurser i form av både arbetsterapeut och fysioterapeut.

Kostnaderna för hjälpmedel landade på 0,8 mnkr över budget. Kostnader för reparation av hjälpmedel blev totalt 0,8 mnkr vilket tillsammans innebär en ökad kostnad för hjälpmedel på totalt 1,6 mnkr för 2024.

Utöver detta har kostnader i samband med flytt fördelats på investering och drift. Flytten till Visborgsområdet generade även ökade kostnader för hyra samt ökade kostnader för parkering av tjänstebilar. Det är även en ökad hyreskostnad för en lokal i Hemse som nyttjas för APT och Durewall utbildningar.

8.4.3 Insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

LSS-insatserna omfattar bland annat bostad med särskild service, personlig assistans, daglig verksamhet, korttidsvistelse samt ledsagare och kontaktpersoner. För helåret är det ett underskott mot budget för LSS-verksamheten på 59 mnkr och en nettokostnadsökning på 12 procent. För 2023 redovisades ett underskott på 50 mnkr och för 2024 tillfördes 15 mnkr som budgettillskott. Insatserna enligt LSS är kraftigt underfinansierade, verksamheten på Gotland bedrivs med låga kostnader. Slutsatsen är, liksom tidigare, att eftersom förvaltningen bedriver LSS-verksamheten med låga kostnader men ett stort budgetunderskott så är verksamheten underfinansierad och en utökning av budgetramen nödvändig.

Den stora kostnadsökningen beror främst på att det är fler verkställda beslut för perioden. Det har tillkommit flera nya platser på bostad med särskild service LSS, gruppboendestäder. Kostnaderna är dock lägre än förväntat, både mot budget och prognos, då inflyttningen inte skett i den takt som planerat. Ett intensivt arbete har genomförts kring placerade brukare på fastlandet, detta har resulterat i minskade kostnader för året och beräknas resultera i ytterligare kostnadsminskningar kommande år.

Sedan början av 2024 utförs personlig assistans i egen regi för de som väljer regionen som utförare, detta ökar också kostnaderna.

Största delen av verksamheten utförs av egen regi inom avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning. Både myndighetsavdelningen (beställare) och egenregin (utförare) har stora underskott mot budget. I en beställar-utförarmodell är det viktigt att utföraren har rimlig ersättning. Budgettillskottet på 15 mnkr användes för att höja den interna ersättningen till bostad med särskild service. Detta gav bättre ekonomiska förutsättningar men tillskottet täcker ändå inte kostnaderna.

Utförare i egen regi LSS-insatser samt SoL-insatser (socialpsykiatri) – avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar alla insatser inom LSS, från och med 1 februari också personlig assistans. I avdelningen ingår även insatser enligt SoL (socialpsykiatri). För helåret är det ett underskott på 22 mnkr för LSS-verksamheten och en ekonomi i balans för SoL-insatser. Avdelningen har lagt en prognos i augusti som stämmer med det ekonomiska utfallet för helåret. Det är fler anställda i och med ny gruppbofastad samt övertagande av personlig assistans men det är också en ökning av antalet anställda i övrig verksamhet.

För korttidsvistelse är det ett underskott på 10 miljoner kronor bostad med särskild service för vuxna LSS är det ett underskott på 12 miljoner kronor, där den nya gruppbofastaden står för en stor del då det funnits tomma platser. Dessutom finns komplexa ärenden som kräver utökad bemanning. I flera områden har man haft tomma lägenheter vilket försämrar ekonomin. Det är också ökade kostnader i form av centrala planerare samt att fysioterapeutiska tjänster kopplat till rehabkörtkort och arbetsterapeutiska uppdrag köps in från Hemsjukvården. Från och med maj har avdelningen lämnat över sin vikarieverksamhet till Rekryterings- och bemanningsenheten (RoB). Nu mera köper avdelningen tjänsten bemanning och kostnaden är runt 0,7 mnkr, vilket ger lägre kostnad än att ha detta inom avdelningen. För verksamheten personlig assistans, som bedrivs i egen regi från februari, är resultatet ett underskott på 0,9 mnkr. Det är dock osäkert eftersom det saknas vissa intäkter ifrån Försäkringskassan.

Allt oftare behöver privata företag inom personlig assistans nyttja det kommunala basansvaret, för brukare med stora omvårdnadsbehov. Detta innebär att medarbetare med hög kompetens inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning måste gå in och täcka upp, ofta på övertid.

Bostad med särskild service LSS

Det är fortsatt höga kostnadsökningar för bostad med särskild service enligt LSS för vuxna och kostnaderna har ökat med 20 procent till 197 mnkr. Förvaltningen har nu tillgång till flera nya gruppbofastäder vilket innebär det ökade kostnader då det är fler verkställda beslut. För de nya platserna finns dock ingen finansiering. Den tidigare bristen på gruppbofastäder innebär dock att socialnämnden även under 2024 fått betala särskild avgift för ej verkställda beslut

Utförare i egen regi avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Kostnadsökningarna inom avdelningen beror främst på fler anställda till den nya gruppbofastaden med sex platser på Terra Nova i Visby, som öppnade i mars. Det blev höga kostnader per plats, då det funnits tomma platser innan boendet var i full drift.

Daglig verksamhet

Verksamheten bedrivs enligt LOV (lag om valfrihet) och till största del i egen regi, det finns också tre privata utförare. Antalet brukare ökar som beviljats insatsen ökar under året och kostnaderna har ökat med 6 procent till 54 mnkr.

Utförare i egen regi, LOV, avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Antalet brukare har ökat i egenregin under året. För verksamheten är det ett litet överskott för helåret.

Personlig assistans

Verksamheten omfattar personlig assistans enligt SFB (Socialförsäkringsbalken) och enligt LSS. Antalet timmar inom personlig assistans har ökat något jämfört med föregående år. Kostnaderna har minskat med 3 procent och uppgår till 64 mnkr.

Regionen betalar för sjuklöner inom personlig assistans och dessa kostnader är fortsatt höga. Kostnaden är inget som socialförvaltningen kan påverka, det finns en satt schablonersättning som ska beviljas de anordnare som söker ersättning för sjuklöner.

Ny lagstiftning kring huvudmannaskap för personlig assistans skulle ha kommit men har återigen skjutits fram, så det är osäkert hur verksamheten kommer att se ut framåt.

Utförare i egen regi avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Sedan början av 2024 utförs personlig assistans i egen regi, för brukare som väljer regionen. Tidigare har detta utförts av privat utförare men en förnyad upphandling gav inga anbud. För 2024 redovisas ett underskott på 0,9 mnkr, men det kan komma in mer intäkter från Försäkringskassan.

8.4.4 Individ- och familjeomsorgen

Verksamheten individ- och familjeomsorg omfattar främst barn- och ungdomsvård, beroendevård och försörjningsstöd. För verksamheten redovisas ett underskott med 1,8 mnkr och nettokostnaden ökar med 2,5 procent, vilket i praktiken innebär en kostnadsminskning med tanke på allmänna kostnadsökningar. Avdelningen individ- och familjeomsorg, som även omfattar flyktingmottagning och till viss del arbetsmarknadsåtgärder, redovisar ett överskott mot budget på 0,7 mnkr.

Statsbidrag har erhållits med 3 mnkr vilket bidrar till det goda resultatet. Det avser bland annat bidrag kopplat till psykiskt hälsa, stärkt föräldrastöd, hemlösa äldre och ny socialtjänstlag.

Det finns fortsatt utmaningar inom avdelningen bland annat inom området skadligt bruk och beroende utifrån fortsatt höga volymer i institutionsvården. Försörjningsstöd redovisar ett lägre överskott än 2023. Antalet hushåll har inte ökat nämnvärt men summan av utbetalningar ökar vilket kopplas till den höjda riksnormen på 8,3 procent. Under hösten 2024 ses en svag ökning av antal hushåll som erhåller försörjningsstöd.

Barn- och ungdomsvården

Verksamhetsområdet omfattar kostnader för myndighetsutövning, öppenvårdsverksamhet samt institutions- och familjehemsvård. Området redovisar ett underskott mot budget med 0,3 mnkr. Nettokostnaden har ökat 5,9 procent vilket motsvarar 8 mnkr. En enhet har haft

inhyrd personal under perioden för att klara av arbetet. De totala kostnaderna har kunnat hållas inom budgetram.

En handlingsplan togs fram under våren i syfte att vidta åtgärder som förväntas ge positiva ekonomiska effekter. Handlingsplanen innehåller till exempel aktiviteter kring att skapa effektiva processer mellan enheter samt att öka samverkan för att kunna utveckla utbudet av insatser.

Kostnaderna för institutionsvård är något högre än budgeterat. Det är en effekt av att kostnaderna för institutionsvård ökat trots att antal vårddygn för barn och unga på HVB/SiS minskat. Kostnader och antal vårddygn för extern HVB Föräldrabarn har minskat under året samtidigt som antal vårddygn och kostnader för familjehemsvård har ökat.

Familjehemsvården har 3,5 mnkr högre kostnader än budgeterat. SKR:s höjning av arvoden år 2023 har medfört en kostnadsökning för familjehem i egen regi. Flytt av konsultstödda placeringar till egen regi har genomförts under året men kostnadsvinsten har inte gett utslag än.

Antal placerade barn och unga i institutionsvård, helår

	Antal individer 2022	Antal individer 2023	Antal individer 2024	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Antal vårddygn 2024	Differens vårddygn 23/24
HVB barn & unga extern regi	22	25	25	4 481	4 381	3 771	-610
HVB barn & unga egen regi	6	0	0	1 188	0	0	0
HVB föräldrabarn extern regi	17	15	9	879	1 131	430	-701
HVB föräldrabarn egen regi	44	46	31	2 606	2 491	2 464	-27
Stödboende extern regi	4	7	6	959	1 120	1 712	592
Stödboende egen regi	4	0	0	517	0	0	0
Totalt	97	93	71	10 630	9 123	8 377	-746

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Antal placerade barn och unga i familjehemsvård, helår

	Antal individer* 2022	Antal individer* 2023	Antal individer* 2024	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Antal vårddygn 2024	Differens vårddygn 23/24
Konsulentstöd	19	21	23	4 408	6 317	6 661	344
Tillfälliga	10	8	8	1 790	846	1 130	284
Delsumma	29	29	31	6 198	7 163	7 791	628
Egen regi	67	61	69	16 358	16 192	17 594	1 402
Tillfälliga	48	47	42	4 375	4 983	4 880	-103
Delsumma	115	108	111	20 733	21 175	22 474	1 299
Totalt	144	140	142	26 931	28 338	30 265	1 927

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Skadligt bruk och beroende

Verksamhetsområdet för skadligt bruk och beroende redovisar ett underskott mot budget på 5 mnkr. Nettokostnaderna har minskat med 2,7 procent vilket motsvarar 1 mnkr. Underskottet beror på att kostnaden för institutionsplaceringar är högre än budgeterat.

Verksamhetsområdet har mottagit stimulansmedel avseende hemlösa äldre samt samsjuklighet på totalt 2,2 mnkr vilket förbättrar resultatet.

Under första halvåret 2024 har verksamheten legat på en lägre nivå gällande antal vårddygn inom LVM (lag om vård av missbrukare) jämfört med andra halvåret 2023. Dock har antal vårddygn inom LVM ökat under de sista månaderna av 2024 men ligger för året fortsatt under budget. Behovet av vård enligt SoL ökade under första delen av 2024 och är på en högre nivå än budgeterat medel även om antal vårddygn har minskat under andra halvan av 2024. Verksamheten arbetar med befintlig handlingsplan, bland annat genom att redan när placeringarna inleds arbeta för en sammanhållen eftervård vilket förväntas fortsätta sänka kostnaderna. Verksamheten ser en ökning av obetalda hyror för lägenheter där förvaltningen står för kontraktet. Antalet köpta dygn på Birkagården har varit något lägre än 2023.

Antal placerade skadligt bruk och beroende, helår

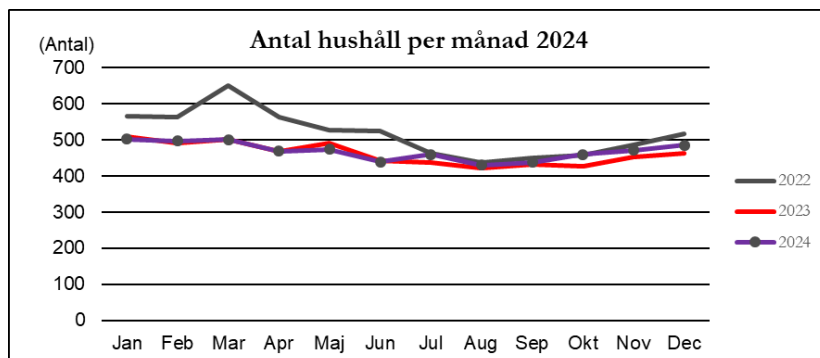
	Antal individer* 2022	Antal individer* 2023	Antal individer* 2024	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Antal vårddygn 2024	Differens vårddygn 23/24
SoL	45	26	38	5 580	3 438	4 577	1 139
LVM	7	12	6	818	1 684	665	-1 019
LVU	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	52	38	44	6 398	5 122	5 242	120

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott mot budget på 1,4 mnkr. Nettokostnaden har ökat med 6,1 procent vilket motsvarar 3,7 mnkr. Kostnader för utbetalt försörjningsstöd ökar däremot förändras inte antalet aktuella hushåll nämnvärt jämfört med föregående år. Det innebär ökade kostnader i de hushåll som beviljas bistånd. Orsaker till höjning tros vara den ökade riksnormen på 8,3 procent. Under hösten 2024 ses en svag ökning av antal hushåll som erhåller försörjningsstöd. Sedan i somras har det förväntats kostnader för Ukrainare som folkbokfört sig i Sverige. Kostnaden har dock inte blivit så stora som förväntat.

Avdelningen har jobbat utifrån den handlingsplan som tagits fram tillsammans med avdelningen för arbetsliv och etablering (UAF). Handlingsplanen innehåller aktiviteter som syftar till att skapa en tydligare struktur samt utveckla samverkan i syfte att få fler individer i egen hållbar försörjning.

Antal månader med utbetalt ekonomiskt bistånd	Antal hushåll				
	2020	2021	2022	2023	2024
1-3 mån	531	440	432	357	328
4-6 mån	255	211	191	155	129
7-9 mån	189	175	135	118	110
10-12 mån	349	367	296	289	312

Övrig vuxenvård

Verksamhetsområdet för övrig vuxenvård, som framför allt omfattar Familjefrid, redovisar ett underskott mot budget med 1,7 mnkr. Antal vård dygn är färre än samma period föregående år. Behovet av placering i skyddat boende kräver ofta placeringar med särskild kompetens vilket ger höga dygnskostnader för denna placeringsform. Särskild kompetens kan vara hedersproblematik eller samsjuklighet. Under året har ny lagstiftning trätt i kraft vilket innebär att placering beviljas för både barn och förälder vilket påverkar placeringskostnad. Avdelningen fortsätter att arbeta enligt framtagna handlingsplan där fokus ligger på tätare uppföljning av placeringar samt återetablering efter placering.

Familjerådgivning

Avdelningen köper in familjerådgivning via entreprenadavtal, nuvarande leverantör är Mentea. Verksamhetsområdet har ett litet underskott på 0,1 mnkr.

Bostadspolitiska frågor (bostadsanpassning)

Bostadsanpassningen bedrivs inom myndighetsavdelningen. Resultatet för bostadsanpassning är ett underskott för helåret på 0,7 mnkr. Tidigare år har det varit ett överskott mot budget men under 2024 så ökade kostnaderna. Detta beror på utbyte av hissar som inte gick att reparera och generellt ökade kostnader för material och ombyggnationer. Verksamheten finns inom myndighetsavdelningen.

8.4.5 Flyktingmottagning

Flyktingverksamheten bedrivs inom avdelningen individ- och familjeomsorg och för verksamheten redovisas ett överskott mot budget på 2,1 mnkr. Flyktingverksamheten finansieras med medel från migrationsverket. Eftersom schablonersättningarna varit högre än kostnaderna för administration och insatser har verksamhetsområdet ett positivt resultat.

Antal placerade flyktingverksamhet, helår

	Antal individer 2022	Antal individer 2023	Antal individer 2024	Antal vård dygn 2022	Antal vård dygn 2023	Antal vård dygn 2024	Differens 23/24
HVB extern regi	1	3	-	162	712	-	-
HVB egen regi	6	-	-	1 039	-	-	-
Stödboende extern regi	1	3	5	184	908	1 104	724
Stödboende egen regi	3	-	-	864	-	-	-
Familjehem extern regi	-	-	-	-	-	-	-
Familjehem egen regi	4	3	1	251	799	366	-433
Totalt	15	9	6	2 500	2 419	1 470	291

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

8.5 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas

Socialförvaltningen centralt

Socialförvaltningen hade ett sämre ekonomiskt läge 2024 och arbetade med olika typer av åtgärder för att minska kostnaderna. Förvaltningen absolut största kostnad är personalkostnader och därför är det stort fokus på bemanning och schemaläggning. Det är också fokus på att sänka sjuktalet, till exempel genom arbetet med aktiv sjukskrivning och friskfaktorer. Den nästa största kostnaden är köp av verksamhet och här går inte att påverka kostnaderna så mycket. Dock kan det i vissa undantagsfall vara möjligt att bedöma utifrån kostnadsläget, om insatsen ska utföras i egen regi eller av privat utförare.

Åtgärderna för att minska kostnaderna inom regionen tillämpas självklart inom förvaltningen, till exempel vad gäller resor, utbildningar, lokaler och att främja digitala möten. Vakanta tjänster prövas och, beroende på typ av tjänst, tillsätts inte där så är möjligt. Bedömningen är att det råder hög kostnadsmedvetenhet inom socialförvaltningen, med diskussioner om de ekonomiska förutsättningarna på alla nivåer, från medarbetare på APT till socialnämnden.

Nedan följer en beskrivning av vad avdelningarna arbetar med i syfte att sänka kostnaderna:

Myndighetsavdelningen

- Avdelningen har under året arbetat fram uppdrag på flera nivåer - med syfte att skapa kostnadsminskningar och effektiviseringar, vilket avdelningen ser effekter av. Enheterna har under året haft åtgärdsplaner och ett pågående arbete med att kontrollera och återrapportera avvikelser samt ge förslag på ytterligare åtgärder till avdelningschef.
- Arbete kring insatsen särskilt boende och bostad med särskild service. Detta för att säkerställa att det inte finns personer med beslut som inte fått erbjudande om plats inom tre månader. Avdelningen arbetar aktivt för att motverka risken att särskild avgift uppstår från IVO. Det finns rutiner för att förhindra detta i möjligast mån. Numera klarar avdelning i stor omfattning av att erbjuda boende till brukare inom lagstadgad tid.
- En kontrollerad och kvalitetssäkrad process för placeringar inom bostad med särskild service LSS. Det gör att avdelningen har en god kontroll och uppföljning över de kostnader som placeringarna innebär. Arbetet med hemtagning av brukare placerade på fastlandet har varit framgångsrikt under året och kostnadsminskningar har gjorts. Arbetet pågår fortsatt och flera brukare kommer antingen att flytta åter till ön eller bosätta sig i annan kommun.
- Volymprognoser som rör samtliga insatser inför kommande budgetår. Detta gör att avdelningen har en bra bild av kommande års förväntade kostnader.

Hemtjänsten

- Avdelningen hemtjänst har genomfört ett antal åtgärder för att minska det ekonomiska underskottet. Åtgärderna har effekt och det syns i slutet av året att underskottet har stannat av och personalkostnaderna minskar sedan hösten.
- Prioriterat planeringsstöd i planeringsverktyget för de områden som går sämst ekonomiskt. Arbetet och visar goda resultat.
- Tagit tillbaka städning från underleverantör där det varit möjligt.

- Ökat samarbete mellan enheterna, där undersöks varje möjlighet till interna alternativ till att ta in vikarier.
- Fokuserar arbetet i ledningsgruppen på ekonomisk uppföljning.
- Prioriterat ned målet om trettio medarbetare per arbetsgrupp och avser ta upp målet igen när ekonomin tillåter.
- Ingen enhet får planera ut mer timmar än man har beviljat i schemat. Om tid saknas utifrån det används prioriteringsordningen.
- Tagit bort principen om att överbemanna med ett visst antal procent och använder prioriteringsordningen vid personalbrist.
- Arbetar med ett centralt stöd i schemaläggning för att höja kompetensen inom schemaläggning.
- Planerar att utreda kostnaderna för Hsl-insatser och dubbelbemanning för att på lång sikt säkra att hemtjänsten har rätt finansiering.

Särskilt boende

- Samtliga enheter ska aktivt arbeta efter att ha en budget i balans genom att systematiskt följa upp, analysera och skapa relevanta åtgärder.
- Kollegialt lärande och stöd.
- Systematisk uppföljning med analys och åtgärder varje månad under 2025 avdelningschef, verksamhetsutvecklare samt controller.
- Goda exempel inom avdelningen.
- Analys av övriga mål i röda tråden såsom sjukfrånvaro, bemanning etc.
- Enheter med färre platser har stora svårigheter att hålla budget utifrån tilldelade resurser. Stora enheter har bättre förutsättningar, men samtliga enheter arbetar med att få till mer följsamma scheman och att bemanna efter behov.

Hemsjukvården

Hemsjukvården följer givna riktlinjer om att tänka ekonomiskt och hållbart. Verksamheten ersätter inte all sjukfrånvaro utan flyttar medarbetare mellan teamen vid behov. Vakanta tjänster och vikariat ställs mot behov. Bland annat har verksamheten inte ersatt en vakant underskötersketjänst under januari-maj, och har haft en timanställd undersköterska under maj till augusti. Hemsjukvården tänker digitalt först, är återhållsamma och restriktiva med resor i tjänsten samt håller oss i regionens lokaler.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

- Från november har avdelningen två centrala planerare som arbetar mer systematiskt med bemanning och schemaläggning vilket på sikt bör innebära övergripande förbättringar när det gäller schemaläggning, ett effektivare nyttjande av gröna turer samt ett utvecklat samarbete mellan olika verksamheter.

- Fortsatt införande av planeringsverktyget Intraphone för att trygga arbetsmiljö, förbättra personalkontinuiteten samt bemanna verksamheter utifrån det faktiska behovet.
- Avdelningen har som mål är att överanställa 10 procent inom enheterna för att minska övertid och sjukfrånvaro relaterad till övertidsarbete.
- Se över planeringen för barn på korttids för att se om vi ytterligare kan effektivisera fördelning av dygn och nyttja resurserna mer effektivt.
- Det pågår ett arbete med bostäderna där vi tittar på kostnadseffektivisering av verksamheten
- Varje enhet jobbar med en handlingsplan för att få ekonomin i balans, där enhetschef får hjälp av controller att analysera kostnader, detta arbete kommer att fortsätta 2025.

Individ- och familjeomsorg

Handlingsplaner finns inom flertalet verksamhetsområden, handlingsplanerna följs upp kontinuerligt för att både nå och bibehålla en budget i balans. Åtgärderna bidrar till kostnadssänkningar och kvalitetssäkring inom berörda verksamhetsområden.

Handlingsplaner har tagits fram för följande områden och beskrivs under respektive avsnitt ovan:

- Ekonomiskt bistånd.
- Placeringar Barn- och unga.
- Institutionsplaceringar Vuxna.

8.6 Investeringar

För närvarande byggs ett nytt äldreboende i Klintehamn och investeringsbudgeten för detta uppgår till 183 mnkr. Av detta avser 178 mnkr byggnaden och 5 mnkr utrustning. Investeringsbudgeten för 2024 uppgick till 88 mnkr och 87,7 mnkr har förts över till teknikförvaltningen och 0,3 mnkr behålls i socialförvaltningen (kompletteringsbudget).

I övrigt finns en investeringspott på 8 mnkr som i viss mån använts till att utrusta ny lokal för hemsjukvården på Visborgsområdet samt till ny gruppboende på Terra Nova. Potten har också använts till olika lokalanpassningar.

Investeringsrapport 2024, tkr

Projektstruktur	Budget 2024	Utfall 2024 Jan-Dec	Avvikelse budget 2024	Prognos 2024	Prognos 2025
Investeringsprojekt	-7 219	-1 569	5 650	-3 500	-8 300
26006 Utrustning, maskiner, inventarier	-6 919	-1 569	5 350	-3 500	-8 000
26007 SÄBO Klintehamn	-300		300	0	-300